

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Streda nad Bodrogom na roky 2021 – 2027

Streda nad Bodrogom

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce.

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých *Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce.*

Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov.

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov.

Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE STREDA NAD BODROGOM

„Novovytvorený“

Plánovacie obdobie	2021 - 2027
Schvaľovací orgán	Obecné zastupiteľstvo obce Streda nad Bodrogom
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktoré sa dokument spracováva	Obec Streda nad Bodrogom
Dátum schvaľovania	06/2021
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHRSR	Zadávatel' tvorby stratégie: Zoltán Mento, starosta obce Gestor tvorby stratégie: Zoltán Mento, starosta obce Koordinátor tvorby stratégie: Bc. Veronika Janičová, externý manažment
Gestor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Zoltán Mento, starosta obce, starosta.snb@centrum.sk
Koordinátor tvorby PHRSR a jeho kontaktné údaje	Bc. Veronika Janičová, externý manažment, veronikajanicova1@gmail.com
Tím pre koordináciu participatívnej tvorby PHRSR	Členovia obecného zastupiteľstva Zástupca starostu: Mgr. Peter Gorniytzki Poslanci obecného zastupiteľstva: Ing. Vladimír Róth Alexander Kačík Zlatica Tóthová Viktor Tokár Dionýz Balla Mgr. Vladimír Doša Ladislav Belász Richard Budjač
Adresa zverejnenia PHRSR na napr. webovom sídle zadávateľa tvorby stratégie	https://www.stredanadbodrogom.sk/phsr

1. ÚVOD - Základné východiská procesu tvorby a obsahu

1.1. Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),

1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHRSR	Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017
---	--

1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHRSR		PHRSR bude schvaľovaný Obecným zastupiteľstvom obce Streda nad Bodrogom.
1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť	- verejnosť, ktorá má aktívny záujem o tvorbu PHRSR. - fyzické a právnické osoby dotknuté procesom tvorby a implementácie PHRSR, konkrétne: - fyzické osoby staršie ako 18 rokov, - právnické osoby, - občianske iniciatívy tvorené fyzickými osobami staršími ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k návrhu strategického dokumentu.
	Hlavní aktéri rozvoja	Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: - obyvatelia obce - fyzické a právnické osoby so sídlom v obci Streda nad Bodrogom
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Všetci obyvatelia obce, ktorí majú záujem o účasť na procese rozhodovania, tvorby PHRSR a jeho implementácii: - obyvatelia obce - fyzické a právnické osoby, vrátane podnikateľských subjektov, miestnych občianskych združení, miestnej MŠ a ZŠ
1.2. Obsahové východiská		
1.2.1. Zdôvodnenie potreby spracovania PHRSR		Obec Streda nad Bodrogom identifikovala nasledovné okruhy problémov a impulzov pre spracovanie aktualizácie resp. nového PHRSR: - skvalitnenie a zefektívnenie zavedeného systému strategického riadenia rozvoja obce, s cieľom priblížiť sa k občanovi (vypočítať jeho potreby vedúce ku kvalitnejšiemu životu v obci), pretože obec Streda nad Bodrogom má mimoriadny záujem o zavedenie riadenia, ktoré je bližšie občanom, - politický dôvod - záujem zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v obci, - legislatívny dôvod - povinnosť vyplývajúca zo zákona a ďalších právnych noriem, - vplyv zmeny vonkajších podmienok rozvoja napr. nová Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Partnerská dohoda s Európskou úniou pre nové programové obdobie, ako aj

	medzinárodné dohody ako napríklad Agenda 2030, akčné plány iniciované subjektmi územnej spolupráce a zároveň schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv), - zistenie, že existujúce PHRSR, už neriešia aktuálne výzvy a problémy, - splnenie podmienok pre prístup k finančným zdrojom, prípadne iným rozvoj podporujúcim zdrojom, - možnosť nového prístupu k riešeniu problémov obce - tzv. smart prístup.
1.2.2. Definícia územia pre spracovanie PHRSR a územnej štruktúry stratégie PHRSR	Územie obce Streda nad Bodrogom - ako samostatný územný a správny celok, kde jej základnou úlohou, a to nielen pre potreby tohto PHRSR, bude starostlivosť a všestranný rozvoj o územie a o potreby jej obyvateľov.
1.2.3. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	V rámci primárnej analýzy obce Streda nad Bodrogom prebehne pre účely spracovania PHRSR aj zhodnotenie relevantnosti existujúcich nadradených a súvisiacich strategických dokumentov, zhodnotenie doteraz zrealizovaných stratégií, politík a koncepcií implementovaných na všetkých úrovniach, vrátane definovania príležitosti a konkurenčných potenciálov a limitov územnej samosprávy obce v kontexte jej okolia. PHRSR obce Streda nad Bodrogom bude nadväzovať najmä na: - Národnú stratégiu regionálneho rozvoja SR - Koncepciu územného rozvoja Slovenska - Partnerskú dohodu medzi EÚ a SR na roky 2021 – 2027 - Agendu 2030
1.2.4. Informácia o procese participatívnej tvorby PHRSR	Etapa 1. – Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR a rozhodnutie o začatí prípravných prác Obdobie: 02/2021 Popis etapy: Cieľom tejto fázy je predovšetkým zistiť, či je potrebné spracovať PHRSR a na akej hierarchickej úrovni, alebo postačí pripraviť iba jeho aktualizáciu. Obsahom fázy je vykonanie predbežných analýz, ktoré jednoznačnejšie vymedzujú výzvy, problémy, či impulzy, zmapujú ich obsah a rozsah a overia,

nakoľko je možné danú výzvu alebo problém riešiť v rámci už jestvujúceho PHRSR, prípadne je potrebné PHRSR aktualizovať alebo spracovať nový PHRSR.

Výstupom prvej fázy je vytvorenie zadania, aktivácia či vytvorenie kapacít, a plán postupu tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie.

Etapa 2. – Prípravné práce, spracovanie a schválenie vstupnej správy vrátane predbežnej vízie

Obdobie: 04/2021

Popis etapy: Cieľom Fázy 2 je vypracovanie podkladov a následné ich spracovanie do materiálu zámeru spracovania PHRSR, ktorá slúži na zabezpečenie kompetentného schvaľovania potreby vypracovania nového PHRSR tak, aby prebehol efektívne a bol zárukou kvalitného spracovania strategického dokumentu a vytvoril predpoklady pre úspešnú implementáciu. Po schválení zámeru spracovania PHRSR zo strany Zadávateľa a za zabezpečeného finančného krytia v rozpočte sa bude môcť pristupovať ku tvorbe nového PHRSR.

Konkrétne kroky etapy:

Krok 2.1. Personálne zabezpečenie - zostavenie prípravného tímu.

Krok 2.2. Organizácia prípravných prác.

Krok 2.3. Detailnejšia analýza potreby a impulzov na spracovanie, resp. aktualizáciu PHRSR.

Krok 2.4. Analýza možností reakcie na potrebu a impulzy pre spracovanie PHRSR, resp. jeho aktualizáciu, návrh rozhodnutia o postupe, charaktere a obsahovom zameraní.

Krok 2.5. Návrh cieľového zamerania/predbežnej vízie PHRSR (resp. jeho aktualizácie).

Krok 2.6. Predbežná identifikácia kľúčových partnerov a ich postavenia pre proces participácie pri spracovaní a implementácii PHRSR a ich polohy v participatívnom procese tvorby a implementácie PHRSR.

Krok 2.7. Návrh koordinačnej štruktúry procesu tvorby PHRSR.

Krok 2.8. Návrh postupu a harmonogramu participatívnej tvorby a schvaľovania PHRSR.

Krok 2.9. Odhad potreby zdrojov (ľudských, finančných, dátových, iných) pre tvorbu PHRSR, resp. jeho aktualizáciu a návrh rozpočtu.

Krok 2.10. Vytvorenie Plánu riadenia rizík tvorby stratégie.

Etapa 3. – Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR

Obdobie: 04/2021

Popis etapy: Inventarizačná, analytická a prognostická fáza je prvou časťou tvorby samotného PHRSR nadväzujúc na výstupy prípravných prác v 4 polohách:

- definície kľúčového zamerania/vízie a hlavného cieľa,
- definície kľúčových výziev, problémov, impulzov a možných riešení,
- súboru identifikovaných zdrojov zozbieraných, zhodnotených a prístupných informácií,
- definície postupu spracovania a identifikácie partnerov pre tvorbu a implementáciu stratégie.

Cieľom aktivity je: doplniť znalostnú bázu tak, aby boli identifikované nielen výzvy, problémy a impulzy doterajšieho, ale aj očakávaného vývoja relevantného pre obec, ale predovšetkým identifikované všetky vnútorné (prírodné, sociálne, ekonomické, technické, procesné) potenciály a zdroje budúceho vývoja.

Etapa 4. – Stanovenie vízie, strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR

Obdobie: 05/2021

Popis etapy: Obsahom tejto fázy tvorby stratégie je spresnenie vízie a hlavného cieľa a určenie priorít a strategických cieľov PHRSR opierajúc sa o výstupy prípravnej, inventarizačnej, analytickej a prognostickej fázy.

S ohľadom na možnosť čerpania zdrojov zo štátneho rozpočtu a štrukturálnych fondov EÚ je nutné, aby boli priority a strategické ciele PHRSR obce Streda nad Bodrogom priamo naviazané na priority a ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, priority a ciele definované v Partnerskej dohode medzi EÚ a SR a ďalších programových dokumentoch pre čerpanie EŠIF na obdobie 2021-2027.

Kroky tejto fázy sa dajú rozdeliť na dve časti.

V prvej časti (kroky 4.1. a 4.2. Metodiky tvorby PHRSR) ide o overenie, modifikáciu resp. doplnenie vízie, hlavného cieľa, definovanie priorít a strategických cieľov.

V druhej časti (kroky 4.3. až 4.5. Metodiky tvorby PHRSR) sa definuje stratégia pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priority a strategické ciele PHRSR, ktoré tvoria jadro PHRSR.

Etapa 5. – Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov

Obdobie: 05/2021

Popis etapy: V tejto fáze sa identifikuje strategický prístup, postup a nástroje (opatrenia, aktivity, programy a projekty) akými sa v časovej následnosti a priestorovej súvislosti realizujú jednotlivé kroky stratégie. Cieľom tejto fázy je navrhnúť vlastnú stratégiu, ktorou dosiahne naplnenie celého systému počínajúc víziou až po systém cieľov PHRSR.

Etapa 6. – Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR

Obdobie: 06/2021

Popis etapy: Cieľom tejto fázy je vypracovať podrobný plán implementácie stratégie obsiahnutej v PHRSR. Podrobný plán implementácie stratégie je integrálnou súčasťou PHRSR a definuje predovšetkým:

- časový harmonogram implementácie stratégie a v jeho rámci konkrétne úlohy pre implementáciu navrhovaných nástrojov vrátane subjektov zodpovedných za ich splnenie a určenie výstupov realizácie týchto úloh, ktorý je reprezentovaný akčným plánom implementácie;
- implementačnú štruktúru vrátane systému riadenia implementácie PHRSR, v ktorej musí byť predovšetkým presne definovaná úloha jednotlivých subjektov zapojených do realizácie PHRSR, pravidlá a procesy riadenia implementácie stratégie a plán riadenia rizík;
- systém monitorovania a transparentného hodnotenia a naplňania cieľov stratégie, ktoré zapracovávajú,
- plán využitia zdrojov vrátane zostavenia finančného plánu implementácie stratégie (krok 6.8. Metodiky)

Etapa 7. – Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR

Obdobie: 06/2021

Popis etapy: Integrálnou súčasťou fázy schvaľovania je široko koncipovaný proces prerokovania tohto dokumentu s

partnermi, dotknutou verejnosťou a dotknutými orgánmi a následného zapracovania ich námetov a pripomienok z participatívneho procesu v prvej časti tejto fázy.

Výstupom tohto participatívneho procesu môže byť úprava návrhu materiálu PHRSR tak, aby bola bližšie k očakávaniam jednotlivých partnerov a verejnosti.

Návrh PHRSR upravený na základe výstupov procesu prerokovania je predložený gestorom na schválenie v príslušnom orgáne územnej samosprávy obce Streda nad Bodrogom.

2. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

2.1. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Jedným zo strategických dokumentov obce bol Program rozvoja obce Streda nad Bodrogom, ktorý bol schválený v roku 2015. Na základe výstupov z vtedajších analýz a na základe prieskumu verejnej mienky, ktorý bol realizovaný dotazníkovým zisťovaním ako i osobným zisťovaním boli v obci Streda nad Bodrogom identifikované priority v niekoľkých oblastiach.

1. Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
2. Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
3. Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
4. Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
5. Moderná a profesionálna verejná správa.

V rámci týchto priorít boli naplánované a následne zrealizované projekty, ktorých prehľad uvádza tabuľka nižšie. Slúži zároveň ako projektová základňa obce Streda nad Bodrogom, na ktorej je možné budovať a plynulo nadviazať nové projektové zámery a vízie v horizonte 2021 – 2027.

Č.	Názov projektu	Priorita	Termín realizácie	Financovanie Suma / zdroj	Naplnenosť	PHRSR 2021 - 2027
1	Predchádzanie vzniku BRKO - Obec Streda nad Bodrogom	Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov	2018	94 047,72 € EUR / Operačný program Kvalita životného prostredia	Zrealizované	Opätovne Začlenené

2	Zníženie energetickej náročnosti budovy KD v obci Streda nad Bodrogom	Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov	2018	372 768,64 EUR / Operačný program Kvalita životného prostredia	Zrealizované	X
3	Zlepšenie dostupnosti opatrovateľských služieb v obci Streda nad Bodrogom	Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť	2018	281 580,00 EUR / Operačný program Operačný program Ľudské zdroje	Zrealizované	Opätovne Začlenené
4	Nízkouhlíková stratégia obce Streda nad Bodrogom	Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov	2020	14 722,79 EUR / Operačný program Kvalita životného prostredia	V realizácii	X

Tabuľka č. 1: Prehľad projektov zrealizovaných v rámci PHRSR 2015 – 2020

Od roku 2015, kedy bol spracovaný, schválený a prijatý predchádzajúci Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce prešla obec viacerými pozitívnymi zmenami a realizovala viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov obce, regiónu a jeho okolia. Obec sa zapojila do prípravy a následnej realizácie viacerých investičných projektov. Obec úspešne využila aj nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a mohla tak realizovať prioritné investičné aktivity, na ktoré by veľmi ťažko vedela vyčleniť finančné prostriedky z vlastných zdrojov. Zrealizované projekty mali pozitívny dopad na zlepšenie kvality života v obci. Za obdobie 2015 – 2020 boli zrealizované 4 projekty v celkovom objeme 763 119,15 Eur.

2.2.Kľúčové trendy vývoja, ak by sa stratégia PHRSR neimplementovala

Nulový variant

Za predpokladu, že nebudú realizované žiadne opatrenia navrhovanej stratégie PHRSR, tzv. nulový variant, je možné predpokladať nasledovný lokálny dopad na zraniteľnosť obce:

Z pohľadu ekonomického a podnikateľského prostredia v obci:

- odchod mladých ľudí do zahraničia,
- znížená atraktivita územia obce/regiónu pre investorov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre obec na podporu rozvoja,
- silná konkurencia na trhu,
- neukončené budovanie technickej infraštruktúry v obciach.

Z pohľadu poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- zmena klimatických podmienok,

- nevyužitie pôdneho a lesného fondu obce,
- neatraktívnosť práce a podnikania v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve,
- devastácia životného prostredia,
- prírodné kalamity.

Z pohľadu technickej a dopravnej infraštruktúry:

- navýšenie počtu investičných akcií v obciach a ich finančná náročnosť,
- stagnácia vybudovania vodovodu a kanalizácie pre ich finančnú náročnosť,
- nemožnosť získať externé zdroje na dobudovanie technickej infraštruktúry.

Z pohľadu životného prostredia

- ohrozenie zdrojov pitnej vody v obci nadmerným používaním umelých hnojív a pesticídov,
- nemožnosť získať externé zdroje pre tvorbu a údržbu životného prostredia,
- prírodné katastrofy (záplavy).

Z pohľadu kultúry, školstva a športu

- hrozba papučovej kultúry obyvateľstva,
- dôsledkom zlej sociálnej situácie rodín je kultúra na poslednom mieste v rodinnom rozpočte,
- slabý sponzoring športu a kultúry zo strany súkromného sektora,
- bezcieľne trávenie voľného času mladými ľuďmi v obci,
- zanedbaním pozornosti v oblasti tradícií a remesiel obce stratia svoju osobitosť.

Z pohľadu občianskej vybavenosti

- vlastníci pozemkov nebudú súhlasiť s odpredaním pozemkov pre nové individuálne bytové výstavby podľa územného plánu obcí,
- nedostatok finančných prostriedkov na výkon samosprávy a zlepšenie občianskej vybavenosti obce,
- nedostatku finančných prostriedkov na plánované rozvojové aktivity obce.

Z pohľadu cestovného ruchu

- nepochopenie turistického potenciálu obce - nevyužitie daností pre rozvoj cestovného ruchu,
- izolovanosť – nezapojenie sa do združení v regióne, ktoré pomáhajú rozvoju cestovného ruchu,
- neprispôsobenie kvality a množstva poskytovaných služieb v súlade s požiadavkami návštevníkov obce,
- nedosiahnuteľná konkurencia v oblasti cestovného ruchu.

Dopady vyššie uvedených bodov bez aktívneho prístupu obce je možné zovšeobecniť nasledovne:

- Zníženie počtu pracovných príležitostí v obci
- Migrácia prevažne mladého obyvateľstva a z toho vyplývajúce:
- Starnutie obyvateľstva
- Nespokojnosť obyvateľov s kvalitou infraštruktúry a občianskej vybavenosti
- Vyčerpanie financovania rozvojových aktivít z vlastných zdrojov
- Strata záujmu obyvateľov participovať na veciach verejných

2.3. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	- vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia, - vzdelaný a kvalifikovaný ľudský potenciál, - existencia podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci v oblasti obchodu, stavebníctva, priemyslu, - dobré podmienky pre rozvoj služieb, - dobré podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, - dobré podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, - vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania, - existujúca územno-plánovacia dokumentácia.
	Územno-technické	- atraktívne prírodné prostredie, - blízkosť rekreačnej oblasti, ako možného základu pre rozvoj turizmu, - objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike, - vysoký potenciál pre rozvoj vinárstva, - kultúrno-historické pamiatky, - aktívny prístup miestnej samosprávy k rozvoju cestovného ruchu.
	Prírodno-environmentálne	- vhodné prírodné a podnebné podmienky, - doriešený odvoz a skládky tuhého komunálneho odpadu, - vypracovaný systém odpadového hospodárstva, - realizácia separovaného zberu odpadu, - zlepšenie kvality ovzdušia v obci vybudovaním plynofikácie, - dostatok lesov s kvalitnou podpornou vodou.
	Kultúrne	- využívanie prírody v okolí na rekreačné účely, - veľké množstvo kultúrnych podujatí, - každoročné tradičné kultúrno-spoločenské podujatia, - existencia budov pre základné a materské školy, - mimoškolská činnosť v obci, - možnosť športovania v školskej telocvični a futbalovom ihrisku, - existencia kultúrnych pamiatok - kostoly, kaštieľ, pomníky.

	Inštitucionálno-organizačné	- stretnutia občanov s predstaviteľmi samosprávy, - ochota obyvateľov spolupodieľať sa na rozvoji obce.
Problémy a limity	Socioekonomické	- nezamestnanosť obyvateľov obcí v produktívnom veku, - nezamestnanosť absolventov škôl, - absencia výrobných podnikov v obci, - absencia základných a doplnkových služieb, - stagnácia rozvoja malého a stredného podnikania, - slabý rozvoj remeselnej výroby, - nízka kúpyschopnosť obyvateľstva vyplývajúca z nezamestnanosti v regióne, - slabá informovanosť o možnostiach podnikania a samozamestnania zo strany štátu.
	Územno-technické	- nedostatočná infraštruktúra, - nedostatok finančných prostriedkov z rozpočtu obce na rekonštrukciu miestnych komunikácií a dobudovania základnej technickej infraštruktúry, - nedobudované parkovacie plochy v obci, - nedostatočná infraštruktúra pre rôzne športové a voľnočasové aktivity.
	Prírodno-environmentálne	- nezáujem mladých o poľnohospodárstvo, - nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu, - malý rozvoj aktivít pre rekreačné účely, - nevyhovujúci stav poľných a lesných ciest, - dostatočne nevyužitý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia cestovného ruchu v regióne.
	Kultúrne	- slabšia tradícia folklóru, - nedostatočný záujem občanov o obnovenie tradícií v obci, - obyvatelia sú prevažne konzumenti a nie tvorcovia kultúrnych akcií v obci.
	Inštitucionálno-organizačné	- zlý technický stav obecných budov (kultúrny dom, materská škola, dom smútku) - nevybudovaná obecná kanalizácia v obci, - nedobudovaný vodovod vo vybraných častiach obce,

- nedostatok prípadne nedostupnosť finančných zdrojov.

2.4. Identifikácia výziev, limitov a problémov z vonkajšieho prostredia

Nasledujúca tabuľka ilustruje potenciály, výzvy, limity a problémy vyplývajúce z vývoja vo vonkajšom prostredí obce Streda nad Bodrogom.

Výzvy a potenciály z vonkajšieho prostredia:	Limity a problémy z vonkajšieho prostredia:
Potenciál získať nenávratný finančný príspevok z EÚ zdrojov pre krytie investičných zámerov v obci.	Malý záujem investorov o menšie obce.
V rámci Mikroregiónu existuje možnosť vytvárať spolupráce založené na synergii s obcami.	Nedostatočne rozvinutý cestovný ruch v okolí obce/mikroregiónu.
V blízkom okolí obce funguje rozvinutý cestovný ruch.	Zlý stav životného prostredia v okolí obce/v mikroregiónu.
Možnosť prilákať investorov.	Nepochopenie potenciálu disponibilných rozvojových zdrojov obce.

Obec Streda nad Bodrogom sa nachádza v Košickom samosprávnom kraji a v rámci Mikroregiónu Medzibrodzie spolupracuje najmä s obcami Bačka, Bara, Biel', Bol', Borša, Boľany, Černochove, Čierna, Čierna nad Tisou, Dobra, Klin nad Bodrogom, Kráľovský Chlmec, Ladmovce, Leles, Malé Trakany, Malý Horeš, Malý Kamenec, Poľany, Pribeník, Rad, Solnička, Somotor, Strážne, Svätuš, Svätá Mária, Svinice, Veľké Trakany, Veľký Horeš, Veľký Kamenec, Viničky, Vojka, Zátin, Zemplín. Najväčším mestom a zároveň prirodzeným organizačným a spoločenským centrom Medzibodrožia je mesto Kráľovský Chlmec.

Región Medzibodrozie je historicky, kultúrne, geograficky a čiastočne aj ekonomicky silne previazané územie, ktoré sa pôvodne skladá z dvoch častí, t. j. Horné Medzibodrozie, rozprestierajúce sa na juhovýchodnom cípe Slovenska a Dolné Medzibodrozie, ležiace na severovýchode Maďarska. Región možno od juhu vymedziť štátnou hranicou, kde susedí s Dolným Medzibodrožím v Maďarsku, z východu štátnou hranicou s Ukrajinou. Prirodzené hranice má na severe a to rieku Latorica, ktorá ju delí od susedného Použia a na severozápade rieku Bodrog. Z hľadiska etnickej skladby a územno-správnych tradícií sa však tradične k Medzibodroziu priradzuje 6 obcí bývalého Kráľovsko - chlmeckého okresu na pravom brehu rieky Bodro (Ladmovce, Zemplín, Slovenské Nové Mesto a obce Tokajskej oblasti). Z geografického hľadiska sa rozprestiera na Východoslovenskej nížine. Región je tradičnou poľnohospodársko – pasienkársko - vinárskou oblasťou s minimálnym zastúpením priemyselnej činnosti.

2.5. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Tomuto bodu je z pohľadu tvorby PHRSR venovaná mimoriadna pozornosť nakoľko výzvy, potenciály, limity a problémy vytvárajú väčšinou vzájomne previazaný logický hierarchický systém. Preto v tomto bode nedôjde len k identifikácii samostatných javov, ale najmä vzájomných väzieb a ich príčinných súvislostí. Následne budú výstupy tohto kroku spracované vo forme stromu výziev a problémov, ktorý tento systém a jeho väzby vizualizuje. Samotný strom je potom možné následne použiť k zadefinovaniu logického systému, teda stromu, cieľov a opatrení, ktoré sa budú vzťahovať na identifikované výzvy, potenciály, limity a problémy.

Silné stránky	Slabé stránky
• vyváženosť štruktúry obyvateľstva z hľadiska produktivity, aktivity a pohlavia • prírodné prostredie a blízkosť rekreačnej oblasti • obec má vybudovaný vodovod na 90% • dostupnosť kvalitnej pitnej vody • obec je plynofikovaná • dostupnosť internetu a káblovej televízie • výhodná strategická poloha obce (sídlo v Tokajskej vinohradníckej oblasti, bezprostredná blízkosť Maďarských hraníc a rekreačných oblastí) • objekty vhodné pre podnikanie v agroturistike • dostupnosť mobilných sietí • obec je prístupná pravidelnou autobusovou dopravou • existencia železničnej dopravy • dostatok voľnej pracovnej sily • zachovalé a príťažlivé prírodné prostredie • materská škola a základná škola v obci • existencia zdravotného strediska v obci • ochota spolupráce miestneho obyvateľstva pri rozvoji obce • zavedený systém triedeného zberu odpadov • prírodný potenciál na rozvoj vidieckeho, cestovného ruchu, pešej turistiky a cykloturistiky • pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie	• malé možnosti rekreačno-športového využitia v obci • nevybudovaná kanalizácia a ČOV • čiastočná absencia základných a doplnkových služieb • nedostatočná prevencia voči kriminalite a možným protispoločenským konaniam • nedostatočný kamerový systém • nedostatočné využívanie daností pre rozvoj turizmu a agroturizmu • nevyhovujúci technický stav absencia niektorých úsekov miestnych komunikácií • nevyhovujúci stav chodníkov • nedostatočná infraštruktúra • absencia výrobných podnikov v obci • absencia oddychových zón pre deti mládež, mladé rodiny, matky na materskej dovolenke a pre dôchodcov • absencia vhodných priestorov pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím • absencia sociálnej starostlivosti pre starších občanov • nedostatok obecných pozemkov a ich roztrieštenosť • slabá ekologická uvedomelosť občanov • nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • nedostatočné využívanie prírodného potenciálu • nedostatočné využitie obnoviteľných zdrojov energie v prospech rozvoja obce

Príležitosti	Ohrozenia
- využitie čerpania štrukturálnych fondov EÚ na rozvojové aktivity obce - potenciálni investori – firmy realizácia opatrení na zvýšenie bezpečnosti ako občanov, tak aj návštevníkov - dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov - rekonštrukcia chodníkov - dobudovanie cyklochodníkov - existencia turistických atrakcií v blízkom okolí / mikroregiónu obce - zlepšovanie podnikateľského prostredia - dobudovaním prvkov technickej infraštruktúry zabezpečiť ďalší rozvoj podnikateľských aktivít v obci - možnosti rekvalifikácie obyvateľov - záujem o integráciu rómskej komunity do života majoritnej spoločnosti - rozvoj športových a rekreačných aktivít s možnosťou využitia prírodného potenciálu územia - potencionálna spolupráca s okolitými obcami - podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie - predchádzanie vzniku odpadov - zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce - realizácia opatrení smerujúcich k udržaniu kvality životného prostredia	- zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania - starnutie obyvateľstva - finančne náročná a pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - nevyužitie prístupných zdrojov pre rozvoj obce vo všetkých smeroch - nedostatočný rozvoj turistických aktivít v okolí obce - bariéry pri získavaní prostriedkov z fondov EÚ - slabá osвета v oblasti ochrany životného prostredia - znečisťovanie životného prostredia nelegálnymi skládkami - nárast produkcie komunálneho odpadu

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli vyšpecifikované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre vypracovanie rozvojového dokumentu obce Streda nad Bodrogom. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov k ďalšiemu rozvoju obce: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami. Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

2.6. Výstup benchmarkingu v kontexte širšieho územia

Samostatnou oblasťou analytickej časti je identifikovanie potenciálnych nástrojov a možných prístupov na riešenie výziev a problémov, ktoré sa stali osvedčenými nielen na úrovni lokálnej, ale aj v národnej alebo nadnárodnej praxi.

Pri tomto postupe sa identifikujú analýzou overené postupy - pozitívne prvky, rešpektujúc ich možné obmedzenia pri prenose skúseností. Tie môžu vyplývať z rozdielnosti prostredia (legislatívne, sociálne, ekonomické, geografické), rovnako tak z rôznej východiskovej situácie.

Metódou používanou v rámci spracovania tejto analýzy je porovnanie situácie a potenciálov rozvoja obce so situáciou a potenciálmi rozvoja inej porovnateľnej obce v rámci tzv. benchmarkingu. Porovnanie je vhodné sústrediť na obce, ktoré môžu byť vnímané ako konkurenti alebo naopak - sú príkladmi napredovania v dosiahnutom prograse, prípadne príkladmi dobrej praxe, ktorú je možné zohľadniť pri riešení obdobných výziev a problémov.

Benchmarking pre účel spracovania tohto dokumentu je možné zadefinovať ako proces porovnávania a merania vlastných bežiacich procesov s porovnateľnými procesmi vo vybraných (porovnávaných) subjektoch. Cieľom takého porovnania je zisk informácií, kde vzniká odchýlka, ktorá predstavuje tzv. úzke miesto procesu. Tak môže obec identifikovať problém a zaviesť zlepšenia. Práve cez porovnanie s najlepšími.

Východisková situácia obcí v najbližšom okolí

V najbližšom okolí zápasia všetky obce s obdobnými problémami a to nielen na úrovni rozvoja. Najčastejšími problémami obcí s nízkym počtom obyvateľov sú nedostatok finančných prostriedkov a slabý ľudský kapitál v spojení s prestarnutým obyvateľstvom. Okrem frustrácie patria medzi bariéry rozvoja obcí v bezprostrednom prostredí známe problémy s infraštruktúrou, nezamestnanosťou, či nízkym alebo málo využiteľným vzdelaním. Problémom je i fakt, že malé obce sa často bránia alebo im chýba príležitosť spájať sa do mikroregiónov. Napriek uvedeným ťažkostiam je možné identifikovať aj rad príkladov obcí, ktoré vďaka mobilizácii vlastného potenciálu a s využitím externých zdrojov dokázali v oblasti hospodárskej, environmentálnej, sociálnej a zvyšovania úrovne obyvateľstva efektívne napredovať ako napr. Viničky, Malý Kamenec, Veľký Kamenec a pod..

V uvedených obciach boli naplno využité možnosti čerpania zdrojov EÚ pre rozvoj v každej oblasti – životné prostredie, infraštruktúra, školstvo, zdravotníctvo, sociálna infraštruktúra.

Práve predkladaný dokument môže obci Streda nad Bodrogom pomôcť k zmene – priblíženiu sa k nasledovaniu hodným príkladom. Na obdobie 2021 – 2027 je vypracovaný detailný plán nástrojov (projektov) v súlade s cieľmi programovacích dokumentov pre najbližšie rozpočtové obdobie EÚ.

2.7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Každá obec disponuje zdrojmi, ktoré je možné definovať ako faktory jej rozvoja (ekonomického a sociálneho). Zdroje a faktory, ktoré sa nachádzajú v rámci hraníc katastrálneho územia obce sa označujú ako vnútorné (endogénne) faktory rozvoja. Zdroje a faktory, ktoré vplývajú na rozvoj obce spoza hraníc obce tvoria vonkajšie (exogénne) faktory rozvoja. Súbor faktorov a zdrojov rozvoja obce tvorí rozvojový potenciál konkrétnej obce.

A) Prehľad faktorov rozvoja obce Streda nad Bodrogom

Rozvojové faktory je možné členiť do nasledovných skupín:

- prírodné zdroje,
- sociálna infraštruktúra obyvateľstvo,
- technická infraštruktúra
- ekonomické činnosti
- rozpočet a majetok obce.

Prírodné zdroje

Chotár obce leží v nadmorskej výške 99 - 273 m, v južnej časti Východoslovenskej nížiny na juhovýchodnom úpätí Zemplinských vrchov. Rovinný chotár v záplavovom území rieky Bodrog má množstvo mŕtvych ramien, z ktorých sa vytvorili jazerá. Pozoruhodná je štátna prírodná rezervácia Tajba, ktorú tvorí mŕtve rameno Bodrogu s močiarimi a asociáciami rastlín a živočíchov na ploche 27,36 ha. Tajba bola vyhlásená za štátnu prírodnú rezerváciu 25. mája 1966. Z rastlinných spoločenstiev tu prevláda pálka širokolistá, steblovka vodná, trst' obyčajná a iné. Z chránených je potrebné spomenúť lekná biele, leknica žltá, leknovec štítnatý, rezavka aloovitá a kotvica plávajúca. Raritou je výskyt moruše rastúcej na okraji močiar, je to zriedkavý prípad výskytu moruše vo voľnej prírode. Pre rezerváciu je charakteristický výskyt vzácnej korytnačky močiarnéj a vzácných druhov vodného vtáctva, ako je napr. čajka smeľivá, kaňa močiarna, volavka purpurová, bučiacik obyčajný a iné. Rezervácia je vzácnou ukážkou posledných zvyškov významných močiarov Východoslovenskej nížiny. Zaujímavé je chránené biologické nálezisko Tarbucké piesky, ktoré predstavuje neporušenú pieskovú dunu v údolí kopca Tarbucka. Viasu sa na ňu osobitné druhy rastlín, napr. endemit východoslovenských pieskov kostrava Margittaiova, skorocel indický, kochia vlnokvetá, klinček neskorý a iné.

Obyvateľstvo

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2016 – 2021) počet obyvateľov vykazuje prudký pokles v roku 2016 a následný rastúci trend vývoja (od roku 2017). Celkový počet obyvateľov obci k 31.12.2020 bol 2 286 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov) konkrétne 1 652 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku a to 287 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda maďarská národnosť, nakoľko 54,31 % obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti. Nasleduje slovenská národnosť, ku ktorej sa hlási 37,61% obyvateľov. V obci sa nachádzajú obyvatelia rómskej národnosti (0,60%), českej (0,27%), nemeckej (0,09 %), poľskej (0,09%), chorvátskej (0,04%), rusínskej (0,04 %). U zvyšných 0,18 % obyvateľstva nebola zistená národnosť.

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev (37,78 %), taktiež početné zastúpenie má gréckokatolícka cirkev (20,68%) a reformovaná kresťanská cirkev (23,81 %). U zvyšných 8,49 % obyvateľstva nie je zistené náboženstvo a 5,98 % obyvateľstva je bez vierovyznania.

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie má stredoškolské vzdelanie, percentuálne zastúpenie tejto skupiny obyvateľov je 52,07 % z celkového počtu. Podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním je 7,81 %. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaradíme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod..

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Streda nad Bodrogom býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 684. Rodinné domy sú v dobrom stave.

Sociálna infraštruktúra obce

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou

obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Sociálna infraštruktúra	ÁNO/ NIE
Obecný úrad	ÁNO
Kultúrny dom	ÁNO
Dom smútku	ÁNO
Cintorín	ÁNO
Kostol	ÁNO
Materská škola	ÁNO
Základná škola	ÁNO
Stredná škola	NIE
Školské ihrisko	ÁNO
Futbalové ihrisko	ÁNO
Detské ihrisko	ÁNO
Športová hala	NIE
Telocvičňa	ÁNO
Kúpalisko (umelé, prírodné)	NIE
Denný stacionár	NIE
Domov sociálnych služieb pre seniorov	ÁNO
Komunitné centrum	NIE
Knižnica	ÁNO
Pošta	ÁNO
Hotely, motely, penzión	ÁNO
Turistické ubytovne	NIE
Pohostinstvo	ÁNO
Obchod, predajne	ÁNO
Hasičská zbrojnica	ÁNO
Zdravotné stredisko	ÁNO
Obecný rozhlas	ÁNO
Kino	NIE

V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia (Deň dôchodcov, Stredanské leto, Deň integrovaných zložiek, Majáles, Deň matiek, Deň knihy, Deň Zeme a pod.). Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplyva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. V obci je zriadená knižnica a to v priestoroch Kultúrneho domu. Okrem obecného úradu funguje v obci pošta a obec má aj hasičskú zbrojnicu, kde pôsobí DHZ Streda nad Bodrogom. Na území obce sa nachádza rímskokatolícky kostol, Kalvínsky kostol, Gréckokatolícky chrám.

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V obci sa nachádza zdravotnícke stredisko a taktiež lekáreň. Obec však nemá zriadené žiadne účelové zariadenia sociálnej starostlivosti ako napr. denný stacionár, ktorých rozvoj je podmienený blízkosťou okresného mesta či iných miest, veľkosťou obce a počtom obyvateľom. Sociálne služby vyhľadávajú obyvatelia (najmä seniori) v okresnom meste. Obec však disponuje domovom dôchodcov (dom sociálnych služieb pre seniorov). Domov dôchodcov je umiestnený v ranogotickom kaštieli z 19. storočia, ktorý bol na účely poskytovania sociálnych služieb prispôbovaný rekonštrukciou v rokoch 1992 – 1993. Budova DD je zložená z viacerých objektov, ktoré tvoria spolu súvislý celok. Sú nimi pôvodná budova, prístavba a rekonštruovaná časť. Počet izieb je 16, konkrétne 2 x jednoposteľové, 4 x dvojposteľové, 10 x trojposteľové.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádzajú vzdelávacie inštitúcie (materská škola, základná škola). Materská škola so školskou kuchyňou a jedálňou poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od troch do šiest rokov. Školopovinné deti navštevujú miestnu základnú školu (1. – 9. ročník). Škola je plnoorganizovaná, ktorej cieľom a úlohou je výchova a vzdelávanie detí s materinským jazykom maďarským nielen žijúcich v obci Streda nad Bodrogom ale aj žijúcich v okolitých obciach. Vyučovanie v maďarskom jazyku sa začalo po druhej svetovej vojne v 50-tych rokoch, čím sa stala centrom vzdelávania a kultúry v maďarskom jazyku. V súčasnosti je potrebné našu úlohu plniť s väčšou intenzitou, vyhovejúc tak výzvam dnešnej doby. Iné druhy školských zariadení sa na území obce nenachádzajú. Pedagógovia a žiaci majú možnosť vykonávať svoju každodennú prácu v modernej škole, vyhovujúcej technickej úrovni 21. storočia. Táto činnosť prebieha v moderne zariadených triedach. V dvoch budovách prebieha vyučovanie v desiatich triedach, pričom sú k dispozícii aj odborné učebne. Triedy sú priestrané, svetlé a sú vybavené interaktívnou tabuľou. Škola má k dispozícii dve telocvične so športovým náradím. Takto sú zabezpečené výborné podmienky pre úspešnú prácu, ktorej výsledkom môžu byť sebavedomie, dostatočne vzdelaní žiaci pripravení pre ďalšie štúdium na stredných školách, ako aj pre nastávajúci život dospelého človeka. Študenti stredných škôl tieto navštevujú v sídle okresu resp. v iných mestách kraja (Kráľovský Chlmec, Čierna nad Tisou, Trebišov a pod.).

Športové zariadenia

Možnosti pre športové aktivity v obci sú čiastočne obmedzené. V rámci športového vyžitia majú obyvatelia a deti v základnej a materskej škole k dispozícii školskú telocvičňu. V rámci športového vyžitia majú obyvatelia obce možnosť využívať aj futbalové ihrisko, kde pôsobí futbalový klub FK TJ ŠM Streda nad Bodrogom. V obci však absentuje multifunkčný športový areál, ktorý by poskytoval priestor pre rôzne športové aktivity pre obyvateľov obce.

Služby

Z hľadiska obchodných služieb sú v obci dostupné základné služby, ako napríklad predajňa potravín a pohostinstvo. V obci sa nachádza aj penzión s ubytovacou kapacitou 20 lôžok.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V katastrálnom území obce Streda nad Bodrogom sa nachádzajú kultúrne pamiatky, konkrétne:

- **Serdaheliovský kaštieľ (Kaštieľ Vécseyovcov)**, dvojpodlažná renesančno-baroková stavba na pôdoryse písmena L s centrálnou umiestnenou vežou z obdobia okolo roku 1700. Kaštieľ nechal vybudovať Ladislav Vécei. Stojí na mieste staršieho hradu zbúraného v roku 1670. Prestavbou prešiel na konci 19. storočia. V

interiéri sa zachovali v niektorých miestnostiach renesančné klenby. Fasády kaštieľa sú lemované nárožným kvádrovaním. Okná majú profilované šambrány. Veža je ukončená zvonovitou helmicou s laternou. V súčasnosti tu sídli obecný úrad. Západne od kaštieľa sa nachádza historický park.

- **Gréckokatolícky chrám sv. Michala archanjela**, postavený začiatkom 19. stor. v barokovo-klasicistickom slohu podľa vzoru tereziánskych stavieb.

- **Rímskokatolícky kostol Karmelskej Panny Márie**. Prvá zmienka je z r. 1329. Jednoloďový románsky kostol z prvej polovice 13. storočia. Na južnej strane lode je zachovaný románsky portál. Barokovo-klasicistická veža je ukončená vysokou ihlanovou strechou. Pod kostolom sa nachádza krypta rodu Vécseyovcov.

- **Reformovaný kostol**, jednolod'ová neskoroklasicistická stavba s polygonálnym záverom a vežou tvoriacou súčasť jej hmoty z roku 1844. Úpravami prešiel v rokoch 1900 1949 a 1953. Veža členená lizénami, ukončená korunnou rímou s terčíkom a ihlancovou helmicou, bola pristavená v roku 1900.

- **Orosovský kaštieľ**, dvojpodlažná pôvodne baroková stavba z prvej polovice 18. storočia. Úpravami prešiel na konci 19. storočia a v roku 1942. V interiéri sa nachádzajú miestnosti zaklenuté pruskými klenbami a českými plackami. Fasády kaštieľa sú po poslednej úprave hladké. V súčasnosti je tu zriadený domov dôchodcov (dom sociálnych služieb pre seniorov).

- V obci stála aj **židovská synagóga** postavená začiatkom 20. storočia. Po roku 1945 bola opustená a v roku 1965 zbúraná.

- **Pomníky** - V malom parčíku pri Hlavnej ceste sa nachádza pamätník obetiam I. svetovej vojny a pripojenia obce k Maďarsku 6. novembra 1938, Pamätník 41 obetiam II. svetovej vojny bol postavený v roku 1990. V areáli „Sila“ sa nachádza socha sediacej ženy od akad. sochárky Kláry Patakyovej.

Obec je zaujímavá aj z turistického hľadiska nakoľko sa tu nachádza Národná prírodná rezervácia Tajba a chránená Krajinná oblasť Latorica. V okolí obce v Národnej prírodnej rezervácii Tajba žijú korytnačky bahenné. Národná prírodná rezervácia Tajba je mŕtve rameno Bodrogu v katastrálnom území obce Streda nad Bodrogom vo výmere 27,36 ha. Predstavuje ukážku dnes už vzácnych pozostatkov močiarnych spoločenstiev na území Medzibodrožia. Vyskytuje sa tu pravidelne rozmnožujúca, kriticky ohrozená (vedená v Červenej knihe) korytnačka močiarna a vodné vtáctvo. Spoločnosť pre ochranu vtáctva registruje v obci tri bocianie hniezda na vysokom komíne ústredného kúrenia, na stĺpe elektrického vedenia Okružná č. 6, na podložke na stĺpe el. vedenia pri gréckokatolíckej fari. Lokalita „Tarbucka“ – andezitový kopec Tarbucka s jedinou lokalitou klinčeka neskorého (*Dianthus serotinus*) v oblasti Východoslovenskej nížiny. Zaujímavé je aj chránené biologické nálezisko Tarbucké piesky, ktoré predstavuje neporušenú pieskovú dunu v údolí kopca Tarbucka. Viazu sa na ňu osobitné druhy rastlín, napr. endemit východoslovenských pieskov kostrava Margittaiova, skorocel indický, kochia vlnokvetá, klinček neskorý a iné.

Rozhľadňa

Pri mŕtvom ramene Bodrogu sa nachádza vynovená vyhliadková veža z ktorej je možné pozorovať kolóniu vtáctva v ich prirodzenom prostredí. Rozhľadňu určenú na pozorovanie vtáctva vybudovala Slovenská

ornitologická spoločnosť /BirdLife/ zrekonštruovali ju pri mŕtvom ramene Bodrogu z ktorej môžu turisti a návštevníci pozorovať vodné vtáctvo a živočíchy žijúce v tejto oblasti. Na veži je umiestnená informačná a orientačná tabuľa s mapou.

Cykloturizmus

Pre cykloturistov sú k dispozícii cyklistické trasy smerom do Maďarska Pácin a Karos.

Plavba po Bodrogu

Plavba po rieke Bodrog, ktorá preteká obcou patrí medzi nezabudnuteľné fakultatívne výlety loďou vo Vinohradníckej oblasti Tokaj. Plavba začína v lodnom prístave za obcou Viničky a preplaviť je možné až do susedného Maďarska, a to či už do bližšieho mestečka Sárospatak s možnosťou návštevy miestneho hradu, alebo až do mestečka Tokaj, kde rieka Bodrog zaniká sútokom rieky Tisy. Súčasťou plavby je slovný výklad o zaujímavostiach rieky Bodrog, flóry a fauny v chránených lokalitách a krásne prírodné scenérie toku rieky. Na lodi je možná ochutnávka tokajských vín a pohostenie.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý, avšak niektoré úseky je potrebné zrekonštruovať a dobudovať.
Chodníky	Stav chodníkov je nevyhovujúci.
Železničná stanica	V obci sa nachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádza 11 autobusových zastávok.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je vybudovaná ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
El. vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je výborný, obec využíva LED technológiu na 80 %.
Pokrytie mobilných operátorov	Vyhovujúci stav.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec nedisponuje optickou sieťou.
Forma pripojenia na Internet (modem, ADSL..)	ADSL
Odvoz odpadov	Áno, zabezpečuje odpadová spoločnosť.

Likvidácia odpadov	Áno, zabezpečuje odpadová spoločnosť.
Separovaný zber	Áno, zabezpečuje odpadová spoločnosť.
Čierne skládky (ich počet, vymenujte lokality)	V obci sa nachádzajú 1 čierna skládka, konkrétne na miestach osada, stanica, pri čističke odpadových vôd.
Zberný dvor	Obec nedisponuje zberným dvorom.

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácností, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje spoločnosť Fúra s. r. o.. V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad ani zberný dvor. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Pozn. Detailné spracovanie analýz obce tvorí prílohu č. 1 tohto dokumentu (viď časť 10., Prílohy).

B) Prehľad disparít obce Streda nad Bodrogom

Pri analýze problémov boli identifikované nasledovné disparity a limity rozvoja územia obce Streda nad Bodrogom:

Oblasť rozvoja	Popis disparity
Prírodné zdroje	nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
Obyvateľstvo	- starnúca populácia a klesajúci počet produktívneho obyvateľstva - migrácia mladých obyvateľov
Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj	- nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily - rastúca dlhodobá nezamestnanosť
Technická infraštruktúra	technický stav verejných budov vyžadujúcich si rekonštrukciu
Sociálna infraštruktúra obce	- nedostatočná školská a predškolská infraštruktúra - chýbajúce domovy sociálnych služieb

Tab. - disparity a limity rozvoja územia

3. ROZVOJOVA STRATÉGIA

3.1. Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia predstavuje očakávaný stav, ktorý má obec zo strednodobého hľadiska dosiahnuť. Definuje rámec pre vymedzenie strategických cieľov a priorít na obdobie budúcich 7 – 10 rokov pričom popisuje aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia obce Streda nad Bodrogom predstavuje opis ideálneho stavu, ktorý si obyvatelia obce prajú dosiahnuť a aktívnym systematickým prístupom sa chcú blížiť k jej naplneniu.

Na základe komplexnej analýzy východiskového stavu obce, súboru kvalitatívnych a kvantitatívnych dát, analýzy silných a slabých stránok územia, identifikácii hlavných faktorov smerujúcich k rozvoju územia, pochopením väzieb územia, zohľadnením faktorov podporujúcich rast, resp. rozvoj územia, ako aj na základe funkcií, ktoré obec v súčasnosti plní, strategická vízia obce Streda nad Bodrogom je formulovaná nasledovne:

Vízia rozvoja:

Obec Streda nad Bodrogom je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ:

Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

3.2. Štruktúra priorít a ich väzby

Zámerom tejto časti programu je **zadefinovať priority** a poskytnúť prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov **vo väzbe na hlavný cieľ a priority**, ktoré s určitosťou povedú priamo k naplneniu stanovenej vízie, pričom tieto priority a z nich plynúce návrhy projektov nemusia spadať len do kompetencie obce.

V tejto časti je dôležité ich explicitne vymedziť a pomenovať tak, aby ich bolo možné zapracovať do plánu plnenia. Pri opatreniach, ktoré nie sú priamo v kompetencii obce, je dôležité aby boli presne sformulované do takej podoby, v akej ich obec bude môcť začleniť do vyšších strategických zámerov napr. samosprávneho kraja.

Naplnenie dlhodobej vízie a dosiahnutie hlavného cieľa obce Streda nad Bodrogom je rozložené **do troch prioritných oblastí**, ktorých naplnenie je podmienené splnením špecifických cieľov, ktoré môžu byť v rámci

dekompozície tvorené ďalšími špecifickými subcieľmi a spolu s vyššími cieľmi sa stávajú základnými piliermi pri realizácii hlavného cieľa.

Základné prioritné oblasti sú vymedzené nasledovne:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Predstavenie obsahu jednotlivých priorít je možné najlepšie demonštrovať cez uvedenie špecifických cieľov, ktoré pod danú prioritu spadajú a práve ich jednotlivé splnenie zabezpečí aj naplnenie priority.

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec

Strategický cieľ: 1.1 Rozširovať a naplňovať vnútorný potenciál územia obce, založený dobudovaním dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých

Strategický cieľ: 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce

Strategický cieľ: 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ: 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov

Strategický cieľ: 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

Obrázok nižšie ilustruje prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít obce Streda nad Bodrogom, ktorých naplnenie je možné dosiahnuť prostredníctvom naplnenia cieľov jednotlivých nástrojov (projektov), ktoré povedú k naplneniu jednotlivých špecifických cieľov, prostredníctvom ktorých je možné naplniť strategické ciele určené pre každú prioritnú oblasť obce.

Obr. Prepojenie a väzby medzi definovaním Vízie rozvoja, Hlavného cieľa a priorít obce Streda nad Bodrogom

3.3. Systém cieľov, ich súvislostí, indikátorov a strom cieľov

3.3.1. Prehľad strategických a špecifických (operatívnych) cieľov vo väzbe na hlavný cieľ a priority

Vízia: Obec Streda nad Bodrogom je modernou obcou, ktorá vytvára predpoklady pre systematické zlepšovanie životných podmienok a podporujúca zvýšenie životnej úrovne svojich obyvateľov všetkých vekových kategórií cez:

- podporu mobility a prepojitelnosti,
- podporu spravodlivých riešení v sociálnej oblasti tak, aby bola samospráva bližšie k občanom a viedla k skvalitneniu života v regióne,
- podporu inovatívnych a ekologických – dobu odrážajúcich – riešení pre všetkých svojich občanov.

Hlavný cieľ: Vytvárať priestor a podmienky pre zlepšenie kvality života v obci, cez poznanie potrieb svojich obyvateľov a zabezpečiť predpoklady k trvalo udržateľnému rozvoju obce s dôrazom na inovatívne a ekologické riešenia, ktoré reflektujú nároky ale aj benefity dnešnej doby a ponúkať sociálne riešenia ako nástroj priblíženia sa k občanom.

Priorita 1. Moderná a inovatívna obec		Priorita 2 Obec atraktívna pre všetkých	Priorita 3 Eko obec	
Strategický cieľ 1.1 Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce	Strategický cieľ 2.1 Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce, celkové zvýšenie kvality života v obci	Strategický cieľ 2.2 Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov	Strategický cieľ 3.1 Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov obce a návštevníkov	Strategický cieľ 3.2 Podporiť nástroje smerujúce k ochrane životného prostredia

3.4. Strategický prístup pre dosiahnutie vízie a hlavného cieľa, priorít a systému cieľov PHRSR

Stratégia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Streda nad Bodrogom na roky 2021 – 2027 priamo nadväzuje na analytickú časť, ktorá cez popísané oblasti predstavuje komplexnú analýzu obce.

Predkladaná časť PHRSR sa zameriava na stratégiu rozvoja obce Streda nad Bodrogom, so zohľadnením tvrdých dát (štatistický úrad, výstupy z dotazníkov), ale aj relevantných informácií získaných od miestnych aktérov, cez tzv. mäkké dáta (očakávania obyvateľov samosprávy) **ale hlavne výstupov a záverov PHRSR 2015 – 2020 na ktorý priamo nadväzuje a bol podkladom pre vytvorenie nového predkladaného PHRSR na roky 2021- 2027.**

Vychádzajúc zo skúseností a relevantnej dokumentácie, ktorá stojí za vytvorením PHRSR každej obce, je pre definovanie obecnej rozvojovej stratégie nevyhnutné pochopiť aj prognostické varianty rozvoja územných celkov vyššej úrovne. Tie je potrebné zapracovať nielen z hľadiska strednodobého, ale aj dlhodobého horizontu. Tieto východiská prognózy budúceho vývoja sú prezentované v strategických dokumentoch národnej a nadnárodnej úrovne.

Tu je nutné rešpektovať nielen súlad medzi Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ale aj PHRSR príslušného samosprávneho kraja v prípade PHRSR obce, aby sa zabezpečila vzájomná synergie pri plnení stanovených cieľov.

K týmto dôležitým strategickým dokumentom ktoré prispievajú k plneniu cieľov PHRSR priradíme aj medzinárodné dohody ako je:

- Agenda 2030
- Urbact III
- Akčné plány iniciované zo strany subjektov územnej spolupráce v špecifických prípadoch schvaľované uznesením vlády SR alebo príslušnými orgánmi územných samospráv, najmä v podobe akčných plánov najmenej rozvinutých okresov
- Integrovaná stratégia územného a miestneho rozvoja na roky 2021-2027

Viaceré dokumenty Európskej komisie a OECD odporúčajú spracovanie rozvojových stratégií na úrovni tzv. strategicko-plánovacích regiónov (ako čiastkových územných jednotiek pre plánovanie na subregionálnej úrovni), ktoré môžu byť chápané ako skupiny obcí pre potreby podpory regionálneho rozvoja. **Predkladaná stratégia obce Streda nad Bodrogom je vypracovaná za samostatnú územnú jednotku (nie je súčasťou skupiny obcí s povinnosťou predkladať PHRSR za skupinu obcí).**

Základom tejto stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority, ktoré je možné preniesť aj na lokálnu úroveň – úroveň obce:

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec (hospodárska oblasť)

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých (sociálna oblasť)

Prioritná oblasť 3: Eko obec (environmentálna oblasť)

Súčasťou predloženej strategickej časti dokumentu je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, a formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

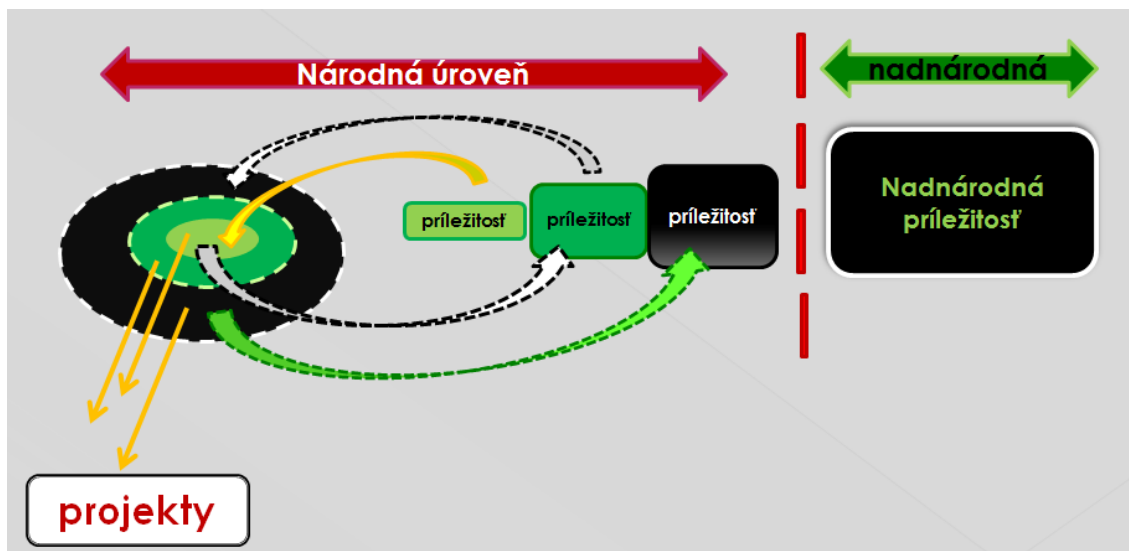
TVORBA STRATÉGIE NA ZÁKLADE PRÍSTUPU K VYUŽITIU HODNÔT, KTORÉ PRE OBEC PONÚKA INOVAČNÝ PROJEKT (NÁSTROJ)

V súvislosti s inovačným procesom a pochopením významu **nástroja - inovačného projektu** je dôležité spomenúť možnosti ako využiť hodnotu, ktorú so sebou prináša realizácia inovačného projektu obce Streda nad Bodrogom nielen z pohľadu realizátora inovácie, ale aj z pohľadu rozvoja obce:

- krátkodobé využite príležitosti – nepochopenie hodnoty inovačného nástroja: Pri tomto pohľade býva realizácia projektu vnímaná ako konečný cieľ, ktorým sa dosiahne projektový zámer a tým jeho

význam končí. Cieľ projektu je naplnený, ale nebol koncipovaný a riadený tak, výstupy získané z projektu generovali ďalšie inovačné príležitosti, ďalšie možnosti pre rozvoj obce, napríklad získanie nových partnerstiev obce, vytvorenie nových inovačných príležitostí v obci, atď. Potenciál inovačného projektu ostáva takto nevyužitý;

- dlhodobé využite príležitosti – pochopenie hodnoty inovačného projektu: Druhý pohľad je vnímanie inovačného projektu len ako prostriedku, doslova nástroja, ktorý napomáha dosiahnuť vyšší - strategický cieľ obce. Tento prístup umožňuje maximálne využiť potenciál projektu, pretože využitá príležitosť generuje ďalšie príležitosti pre obec (implementácia jedného projektu vytvára podmienky pre vytvorenie ďalšieho projektu).

Obr. Špirála rozvoja obce pri implementácii projektov v PHRSR 2021 – 2027, jedna využitá príležitosť (projekt) generuje ďalšiu príležitosť

Využiť všetky ponúkané príležitosti a vyčerpať ich potenciál je jediná cesta k trvalo udržateľnému rozvoju obce.

Využitím SWOT analýzy jednotlivých čiastkových oblastí boli definované silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia, ktoré prispeli k tvorbe návrhov a odporúčaní pre regionálny rozvoj obce Streda nad Bodrogom. Výstupom SWOT analýzy je tak nielen identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, ale aj návrh jedného zo štyroch prístupov: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva alebo stratégie úniku.

Na základe jednotlivých častí SWOT analýzy je možné konštatovať, že výsledkom SWOT analýzy je prijatá OFENZÍVNA STRATÉGIA, pri ktorej silné stránky obce majú prevahu nad slabými stránkami, nad príležitosťami a ohrozeniami.

Odpoveďou pre obec je tak potreba využiť príležitosti na svoj rozvoj prostredníctvom budovania stratégie postavenej na silných stránkach obce.

3.5.Partneri pre implementáciu PHRSR a stratégia ich zapojenia

Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR 2021 – 2027 a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia obce Streda nad Bodrogom.

V procese prípravy PHRSR 2021 - 2027 boli prizvaní obyvatelia obce Streda nad Bodrogom s cieľom zapracovania ich požiadaviek a potrieb. V procese záverečného spracovania PHRSR spolu s poslancami a zamestnancami obecného úradu obyvatelia aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR obce, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch naplňajúce špecifické (sub)ciele definovaných priorít obce v období 2020-2027. Široký rámec navrhovaných projektov si bude vyžadovať zodpovednú prípravu obce nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu prípadne administratívnej podpory z externého prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2021 – 2027 venovať zvýšená pozornosť je náročnosť týchto projektov.

Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom, počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov, kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov a tie potom majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s externými poradcami, odborníkmi, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov, ktoré budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi tak, aby táto vhodne zvolená organizačná podpora dokázala sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinne, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu či tzv. projektoví zamestnanci na dobu určitú – zamestnaní podľa potrieb konkrétneho projektu na obdobie trvania projektu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce, prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov.

Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie či partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VUC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2021 – 2027 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území
- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň, obec si kladie za cieľ, zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti, preto je dokument PHRSR obce živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami.

Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR a raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie, bude zároveň zodpovedné za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy.

Rovnako bude obecné zastupiteľstvo schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré bude obec ako prijímateľ dotácie v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

č.	Názov partnera	Úloha partnera pri implementácii stratégie
1	Obecný úrad Streda nad Bodrogom	- výkonný orgán, administratívny orgán
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	- konzultačný a poradný orgán pri implementácii špecifických nástrojov PHRSR
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- zapojené pri príprave a realizácii nástrojov v oblasti cestovného ruchu
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- zabezpečenie možností získať NFP k implementácii projektov
5	Susediace obce v rámci okresu/regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	- spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov
7	Orgány štátnej správy	- spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov

8	Subjekty tretieho sektora – mimovládne organizácie	- spolupráca, podľa potrieb konkrétneho projektu
----------	---	---

Tabuľka: Prehľad partnerov pre implementáciu PHRSR

4. Implementačný plán

4.1. Nástroje na implementáciu stratégie

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec (hospodárska oblasť)

Strategický cieľ 1.1: Rozširovať a naplňať vnútorný potenciál územia obce, založený na dobudovaní dopravnej a technickej infraštruktúry, podporovať miestne hospodárstvo a zaviesť moderné a inovatívne prvky v rámci obce

1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce

- Projekt: Vybudovanie miestnej kanalizácie

Nástroje:

Vypracovanie projektovej dokumentácie pre výstavbu kanalizácie

Vybudovanie splaškovej kanalizácie

Vybudovanie dažďovej kanalizácie

- Projekt: Vybudovanie čističky odpadových vôd

Nástroje:

Vybudovanie čističky odpadových vôd

- Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodu

Nástroje:

Dobudovanie vodovodu

Rekonštrukcia vodovodu

- Projekt: Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia

Nástroje:

Rekonštrukcia verejného osvetlenia

Rozšírenie verejného osvetlenia

- Projekt: Vybudovanie kamerového systému

Nástroje:

Zakúpenie a inštalácia kamerového systému

- Projekt: Modernizácia a rozšírenie obecného rozhlasu

Nástroje:

Modernizácia obecného rozhlasu

Rozšírenie obecného rozhlasu

1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry

- Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií

Nástroje:

Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií

Výstavba miestnych cestných komunikácií

- Projekt: Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov

Nástroje:
Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov
- Projekt: Modernizácia autobusových zastávok
Nástroje:
Modernizácia autobusových zastávok
- Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
Nástroje:
Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR
- Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci
Nástroje:
Príprava priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj podnikateľských aktivít
Podpora miestnych podnikateľských subjektov
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce
- Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce
Nástroje:
Rozvoj spolupráce s inými subjektmi: obce, mestá, podnikatelia, investori
Zbieranie pozitívnych, inšpiratívnych skúseností a príkladov dobrej praxe z okolitých obcí (ako ja zo zahraničia) a ich následná aplikácia do života obce
Vypracovanie spoločných rozvojových dokumentov s okolitými obcami

Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých
Strategický cieľ 2.1: Podporiť skvalitnenie občianskej, športovej a kultúrnej vybavenosti obce
Strategický cieľ 2.2: Zvýšiť atraktivnosť obce a zlepšiť kvalitu života pre jej obyvateľov a návštevníkov
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci
- Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby
Nástroje:
Zabezpečenie základnej infraštruktúry (cesty, chodníky, kanalizácia, vodovod, elektrické pripojenie, osvetlenie, plynofikácia)
- Projekt: Podpora bytovej výstavby pre sociálne slabšie rodiny
Nástroje:
Vypracovanie projektovej dokumentácie, bytová výstavba
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci
- Projekt: Rekonštrukcia kultúrneho domu
Nástroje:
Rekonštrukcia kultúrneho domu
- Projekt: Rekonštrukcia materskej školy
Nástroje:
Rekonštrukcia materskej školy

Modernizácia interiéru materskej školy
- Projekt: Modernizácia domu smútku a okolia
Nástroje:
Modernizácia budovy domu smútku a interiérového vybavenia
Rozšírenie obecného cintorína
Zabezpečenie opлотenia a úprava terénu
- Projekt: Rekonštrukcia domova sociálnych služieb
Nástroje:
Rekonštrukcia domova sociálnych služieb pre seniorov
Modernizácia interiérového vybavenia a priestorov domova sociálnych služieb
- Projekt: Vybudovanie kuchyne pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím
Nástroje
Zriadenie vývarovne pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím
- Projekt: Zriadenie denného stacionára
Nástroje::
Zriadenie denného stacionára pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím
- Projekt: Zriadenie komunitného centra
Nástroje:
Zriadenie komunitného centra
- Projekt: Zriadenie sociálneho podniku
Nástroje:
Zriadenie sociálneho podniku
2.3 Podpora integrácie MRK v obci
- Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
Nástroje:
Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby
- Projekt: Zriadenie terénnej sociálnej práce v obci
Nástroje:
Konzultácie k aktivačným prácam, pomoc pri spisovaní tlačív a žiadostí
Vybavenie potrebnej pracovnej dokumentácie, živnostenského listu
- Projekt: Skvalitnenie bývania pre obyvateľov MRK
Nástroje:
Vytvorenie Systému bývania s prvkami prestupného bývania
Výstavba/rekonštrukcia bytového domu s nižším a vyšším štandardom bývania
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského využitia v obci
- Projekt : Podpora kultúrnych a športových podujatí
Nástroje:
Podpora kultúrnych podujatí
Podpora športových podujatí
- Projekt: Výstavba nových detských ihrísk
Nástroje:

Výstavba detských ihrísk v nových lokalitách
- Projekt: Výstavba multifunkčného ihriska
Nástroje:
Výstavba multifunkčného ihriska
- Projekt: Výstavba workoutového ihriska
Nástroje:
Výstavba workoutového ihriska
- Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska
Nástroje:
Rekonštrukcia futbalového ihriska (vrátane šatní a zariadení na osobnú hygienu)
Výstavba tribúny, altánku
- Projekt: Vybudovanie amfiteátra
Nástroje:
Výstavba amfiteátra pre rôzne kultúrnospoločenské podujatia
- Projekt: Revitalizácia zelených plôch
Nástroje:
Revitalizácia a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanej časti obce
Osadenie prvkov drobnej architektúry
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu
- Projekt: Dobudovanie cyklotrás a náučných chodníkov
Nástroje:
Dobudovanie náučných a turistických chodníkov
Zabezpečenie značenia oddychových zón a odpočívadiel
Osadenie náučných tabúl
Dobudovanie cyklochodníkov pre cyklistov
- Projekt: Rekonštrukcia turistického chodníka
Nástroje:
Rekonštrukcia turistického chodníka
- Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok
Nástroje:
Zveľaďovanie historických vojnových hrobov
Zveľaďovanie historických verejných priestranstiev a budov (park, kaštieľ a pod.)
2.6 Skvalitnenie služieb verejného sektora
- Projekt: Digitálna transformácia obecného úradu
Nástroje:
Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a občanov
Sprístupnenie wifi na verejných priestranstvách

Prioritná oblasť 3: Eko obec

Strategický cieľ 3.1.: Zabezpečiť kvalitné životné prostredie pre obyvateľov a návštevníkov obce

Strategický cieľ 3.2: Podporiť aktivity smerujúce k ochrane životného prostredia

3.1 Prevencia pred povodňami
- Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia rigolov
Nástroje:
Rekonštrukcia existujúcich rigolov
Dobudovanie rigolov
- Projekt: Protipovodňové opatrenia
Nástroje:
Výstavba odvodňovacích priekop a kanálov
Revitalizácia a ochrana vodných tokov
Rekonštrukcia aktuálnych protipovodňových opatrení
Odvádzanie dažďových vôd
Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy
Nástroje:
Stabilizácia svahov proti zosuvom pôdy
Kotvenie objektov pilotnými stenami
Vegetačné spevňovanie plôch
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy
- Projekt: Vodozádržné opatrenia
Nástroje:
Vybudovanie dažďových záhrad
Vybudovanie vodozádržných plôch (parkoviská, vsakovacie plochy a pod)
Vybudovanie zelených striech a iné opatrenia súvisiace s zmierňovaním dopadov zmeny klímy
Výsadba prvkov zelenej infraštruktúry
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov
- Projekt: Výstavba zberného dvora
Nástroje:
Výstavba zberného dvora
- Projekt: Výstavba kompostoviska na biologický odpad
Nástroje:
Zriadenie lokálneho kompostoviska
Zabezpečenie potrebnej techniky a vozidiel na zber a zhodnocovanie odpadu
3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavania čistoty v obci
- Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí
Nástroje:
Zakúpenie a inštalovanie fotopascí
Monitorovanie oblasti
Kontrola dodržiavania čistoty a poriadku na verejných priestranstvách
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov
- Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov
Nástroje:
Zníženie energetickej náročnosti verejných budov

Zavedenie obnoviteľných zdrojov energie
- Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie
Nástroje:
Prevádzkovanie zariadení na využitie vodnej, slnečnej a geotermálnej energie
3.6 Zníženie produkcie skleníkových plynov
- Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
Nástroje:
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektromobily
Vybudovanie nabíjacej stanice pre elektrobicykle

5. Merateľné ukazovatele nástrojov, harmonogram a finančný plán

Súčasťou programovej časti je definovanie hodnôt ukazovateľov projektu, ktoré boli samosprávou vytýčené pre každý pripravovaný projekt. Základné členenie merateľných ukazovateľov je nasledovné:

- **Ukazovatele výstupu** označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.
- **Ukazovatele výsledku** sú hmatateľnými produktmi projektu a bývajú objektívne overiteľnými ukazovateľmi cieľa projektu. Východiskovou hodnotou je absolútna hodnota výsledku ku dňu začiatku realizácie aktivít projektu stanovená ako 0 a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota dosiahnutá realizáciou projektu ku dňu ukončenia realizácie aktivít projektu. Medzi výstupom a výsledkom je logická väzba.
- **Ukazovatele dopadu** vyjadrujú dlhodobý efekt projektu a budú merané v horizonte niekoľkých rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Východiskovou hodnotou je tak, ako aj pri ukazovateľoch výsledku, absolútna hodnota dopadu v roku ukončenia realizácie aktivít projektu a plánovanou hodnotou bude absolútna hodnota, dosiahnutá za obdobie 5 bežných rokov po ukončení realizácie aktivít projektu. Ukazovatele dopadu predstavujú dôsledok zrealizovaných aktivít projektu.

Pre projekty uvádzané v rámci predkladaného PHRSR obce Streda nad Bodrogom budú sledované ukazovatele:

- ukazovatele výsledku, ukazovatele dopadu, ukazovatele výstupu (uvádzané pre činnosti charakterizované iba ako „Nástroje“ – tie, ktoré nespádajú pod projektový zámer)

5.1 MERATEĽNÉ UKAZOVATELE NÁSTROJOV

Typ ukazovateľa	Názov ukazovateľa	Zodpovedná inštitúcia	MJ	Východisková hodnota	Cieľová hodnota
				2021	2027

Prioritná oblasť 1: Moderná a inovatívna obec					
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce					
Výsledok	Kanalizácia	Obec	EO	0	3 000
Výsledok	Čistička odpadových vôd	Obec	počet	0	1
Výsledok	Rekonštrukcia vodovodu	Obec	m	15 000	15 000
Výsledok	Dobudovanie vodovodu	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zmodernizovaný a rozšírený obecný rozhlas	Obec	počet	1	1
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry					
Výsledok	Rekonštrukcia miestnych cestných komunikácií	Obec	m	2 000	2 000
Výsledok	Výstavba miestnych cestných komunikácií	Obec	m	0	1 500
Výsledok	Novovybudované chodníky	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Rekonštrukcia chodníkov	Obec	m	0	
Výsledok	Zmodernizované autobusové zastávky	Obec	počet	11	11
Výsledok	Zmodernizované prvky bezpečnostného dopravného značenia	Obec	súbor	0	2
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR					
Dopad	Podporení podnikateľa (SHR, SZČO, MSP)	Obec	počet	0	6
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce					
Výsledok	Schválené projekty cezhraničnej spolupráce	Obec	počet	0	4
Dopad	Nová partnerská spolupráca s obcami	Obec	počet	0	2
Dopad	Spolupráca obce s podnikateľskými subjektami	Obec	počet	0	3
Prioritná oblasť 2: Obec atraktívna pre všetkých					
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci					
Dopad	Počet novovzniknutých domov v obci	Obec	počet	0	20
Dopad	Počet novovzniknutých bytových jednotiek v obci	Obec	počet	0	72
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, služieb a bezpečnosti v obci					
Výsledok	Zrekonštruovaná budova kultúrneho domu	Obec	počet	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaná budova materskej školy	Obec	počet	1	1

Výsledok	Zmodernizovaný dom smútku	Obec	počet	1	1
Výsledok	Oplotený cintorín	Obec	počet	0	1
Výsledok	Denný stacionár	Obec	počet	0	1
Výsledok	Komunitné centrum	Obec	počet	0	1
Výsledok	Sociálny podnik	Obec	počet	0	1
2.3 Podpora integrácie MRK v obci					
Výsledok	Počet členov miestnej občianskej poriadkovej služby	Obec	počet	0	1
Dopad	Počet terénnych sociálnych pracovníkov	Obec	počet	0	2
Dopad	Počet asistentov terénnych sociálnych pracovníkov v obci	Obec	počet	0	1
Výsledok	Systém bývania s prvkami prestupného bývania	Obec	počet	0	1
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského vyžitia v obci					
Výsledok	Počet podporených/zrealizovaných kultúrnych podujatí	Obec	počet	0	20
Výsledok	Počet podporených/ zrealizovaných športových podujatí	Obec	počet	0	20
Výsledok	Vybudované multifunkčné ihrisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Vybudované workoutové ihrisko				
Výsledok	Detské ihriská v nových lokalitách	Obec	počet	0	2
Výsledok	Zrekonštruované futbalové ihrisko	Obec	počet	1	1
Výsledok	Revitalizované verejné priestranstvá	Obec	počet	0	4
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu					
Výsledok	Cyklotrasa	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Osadené označenia cyklochodníkov	Obec	počet	0	2
Výsledok	Vytvorené odpočívadlá	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zrekonštruovaný turistický chodník	Obec	m	0	2 000
Výsledok	Obnova kultúrnych pamiatok	Obec	počet	0	4
2.6 Digitálna transformácia obecného úradu					
Výsledok	Zrealizované kurzy v oblasti digitálnych zručností	Obec	počet	0	4
Výsledok	Bezplatný prístupový kód (wifi)	Obec	počet	0	1
Prioritná oblasť 3: Eko obec					
3.1 Prevencia pred povodňami					
Výsledok	Zrekonštruované rigoly	Obec	m	0	1 000
Výsledok	Dobudované rigoly	Obec	m	0	1 200
Výsledok	Odvodňovacie priekopy a kanály	Obec	počet	0	7
Výsledok	Revitalizované a chránené toky	Obec	počet	0	1

Výsledok	Zrekonštruované protipovodňové riešenia v obci	Obec	počet	0	3
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy					
Výsledok	Zrealizované vodozádržné opatrenia	Obec	počet	0	6
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov					
Výsledok	Vybudovaný zberný dvor	Obec	počet	0	1
Výsledok	Vybudované obecné kompostovisko	Obec	počet	0	1
Výsledok	Techniky a vozidlá na zber a zhodnocovanie odpadu	Obec	počet	0	4
3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam					
Výsledok	Zakúpené fotopasce	Obec	počet	0	3
Dopad	Zlikvidované čierne skládky	Obec	počet	0	1
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov					
Výsledok	Zrekonštruované objekty s cieľom zníženia energetickej náročnosti	Obec	počet	0	3
Výsledok	Zavedené obnoviteľné zdroje energie	Obec	počet	0	3
3.6 Znižovanie produkcie skleníkových plynov					
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektromobily	Obec	počet	0	2
Výsledok	Nabíjacia stanica pre elektrobicykle	Obec	počet	0	2

5.2 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť sa venuje postupom inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia programu rozvoja obce, systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, ako aj vecnému a časovému harmonogramu realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Osnova realizačnej časti PHRSR obce Streda nad Bodrogom je nasledovná:

- Akčný plán obce
- Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora
- Komunikačná stratégia obce
- Návrh systému monitorovania a hodnotenia

5.2.1 Akčný plán obce

Akčný plán vyplýva zo stratégie, tvorí jej kľúčovú časť a bude realizovaný prostredníctvom konkrétnych, vopred zadefinovaných projektov a aktivít. Jeho náplňou sú predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, pričom je v ňom uvádzaná konkrétna inštitúcia zodpovedná za ich naplnenie. Nevyhnutnou súčasťou akčného plánu sú vždy aj predpokladané zdroje financovania.

Akčný plán 2021 - 2027

Opatrenie, aktivita	Termín	Zodpove dná inštitúci a	Financovanie (EUR)
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: Vybudovanie miestnej kanalizácie	2021-2027	obec	3 500 000,00
Projekt: Vybudovanie čističky odpadových vôd	2021-2027	obec	1 000 000,00
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodu	2021-2027	obec	1 000 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia	2021-2027	obec	65 000,00
Projekt: Vybudovanie kamerového systému	2021-2027	obec	25 000,00
Projekt: Modernizácia a rozšírenie obecného rozhlasu	2021-2027	obec	20 000,00
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií	2021-2027	obec	800 000,00
Projekt: Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Modernizácia autobusových zastávok	2021-2027	obec	20 000,00
Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia	2021-2027	obec	10 000,00
1.3 Podpora podnikateľov - SZČO, MSP, SHR			
Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	2021-2027	obec	400 000,00
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce			
Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce	2021-2027	obec	100 000,00
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci			
Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby	2021-2027	obec	1 300 000,00
Projekt: Podpora bytovej výstavby pre sociálne slabšie rodiny	2021-2027	obec	520 000,00
2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry, školstva a služieb v obci			
Projekt: Rekonštrukcia kultúrneho domu	2021-2027	obec	350 000,00
Projekt: Rekonštrukcia materskej školy	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Modernizácia domu smútku a okolia	2021-2027	obec	200 000,00
Projekt: Rekonštrukcia domova sociálnych služieb	2021-2027	obec	50 000,00
Projekt: Zriadenie denného stacionára	2021-2027	obec	500 000,00

Projekt: Vybudovanie kuchyne pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím	2021-2027	obec	300 000,00
Projekt: Zriadenie komunitného centra	2021-2027	obec	250 000,00
Projekt: Zriadenie sociálneho podniku	2021-2027	obec	250 000,00
2.3 Podpora integrácie MRK v obci			
Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby	2021-2027	obec	250 000,00
Projekt: Zriadenie terénnej sociálnej práce	2021-2027	obec	300 000,00
Projekt: Skvalitnenie bývania pre obyvateľov MRK	2021-2027	obec	500 000,00
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského využitia v obci			
Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí	2021-2027	obec	85 000,00
Projekt: Výstavba nových detských ihrísk	2021-2027	obec	200 000,00
Projekt: Výstavba multifunkčného ihriska	2021-2027	obec	120 000,00
Projekt: Výstavba workoutového ihriska	2021-2027	obec	75 000,00
Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska	2021-2027	obec	60 000,00
Projekt: Vybudovanie amfiteátra	2021-2027	obec	125 000,00
Projekt: Revitalizácia zelených plôch	2021-2027	obec	500 000,00
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu			
Projekt: Dobudovanie cyklotrás a náučných chodníkov	2021-2027	obec	300 000,00
Projekt: Rekonštrukcia turistického chodníka	2021-2027	obec	80 000,00
Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok	2021-2027	obec	650 000,00
2.6 Skvalitnenie služieb verejného sektora			
Projekt: Digitálna transformácia obecného úradu	2021-2027	obec	300 000,00
3.1 Prevencia pred povodňami			
Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia rigolov	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Protipovodňové opatrenia	2021-2027	obec	600 000,00
Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy	2021-2027	obec	250 000,00
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy			
Projekt: Vodozádržné opatrenia	2021-2027	obec	500 000,00
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov			
Projekt: Výstavba zberného dvora	2021-2027	obec	450 000,00
Projekt: Výstavba kompostoviska na biologický odpad	2021-2027	obec	350 000,00
3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam a dodržiavanie čistoty v obci			

Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí	2021-2027	obec	120 000,00
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora obnoviteľných zdrojov energie			
Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	2021-2027	obec	600 000,00
Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie	2021-2027	obec	500 000,00
3.6 Znížiť produkciu skleníkových plynov			
Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	2021-2027	obec	300 000,00

5.2.3 Organizačno-inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHRSR a administratívna podpora

Hlavnými spoluriešiteľmi (z pohľadu PHRSR - partnermi) sú najmä miestni aktéri – obyvatelia obce Streda nad Bodrogom. V procese prípravy PHRSR bol navrhnutý dotazník, cieľom ktorého bolo získanie názorov občanov obce na rôzne témy týkajúce sa života v obci. Takto sa obyvatelia obce mohli stať priamymi spoluvytvorcami PHRSR a tým aj budúceho rozvoja obce Streda nad Bodrogom. V procese záverečného spracovania PHRSR miestni obyvatelia spolu s poslancami a zamestnancami obecného úradu aktívne pristupovali k prerokovaniu finálneho návrhu PHRSR obce, s dôrazom na definovanie strategickej časti dokumentu.

Inštitucionálne zabezpečenie

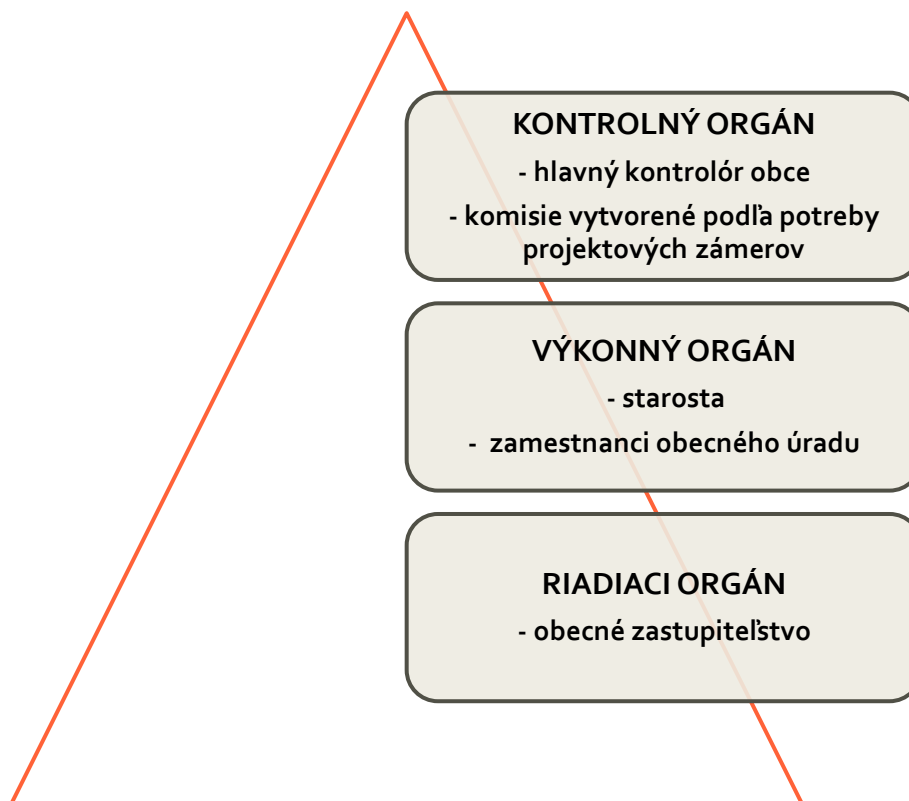
Strategická časť dokumentu ponúka prierezový prehľad o pripravovaných projektoch a aktivitách obce v období 2021 - 2027. Široký rámec navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať zodpovednú prípravu zo strany obce, nielen čo sa týka zostavenia odborných tímov, ktoré budú zabezpečovať vecnú náplň projektov, ale aj silnú administratívnu podporu tzv. realizačný tím, ktorý bude zložený zo zamestnancov obecného úradu a podpory z externého odborného prostredia.

Jedným z dôvodov, prečo sa bude organizačnej podpore projektov na začiatku implementačného obdobia 2021 - 2027 venovať zvýšená pozornosť, je náročnosť týchto projektov. Administratívne zaťaženie spojené s projektovou dokumentáciou, verejným obstarávaním a následným nákupom kladie enormné nároky na koordináciu, ktorá v istých momentoch môže zlyhávať a veľakrát vyúsťuje do nemalých problémov, ktoré následne majú vplyv na celkový harmonogram realizácie projektu. S týmto problémom súvisí aj počet riešiteľov, ktorí dosiahnuté výsledky v rámci svojich aktivít podávajú ďalej, rešpektujúc prepojenie na výsledky iných aktivít v projekte či ďalších riešiteľov. S ohľadom na predchádzajúce skúsenosti obce a poddimenzovanie ľudských kapacít na obecnom úrade bude potrebné spolupracovať s odbornými externými poradcami, pričom realizácia projektov bude vždy rozdelená do parciálnych cieľov. Parciálne ciele budú reprezentované mini projektmi s vlastnými postupmi a cieľmi. Touto vhodne zvolenou organizačnou podporou

dokážeme sprehľadniť celý proces projektového riadenia a viesť realizačný a odborný tím efektívnou cestou bez plytvania času, financiami a ďalšími zdrojmi.

Riadiacim orgánom PHRSR na úrovni obce bude obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom PHRSR na úrovni obce bude starosta, ktorého kompetencie a zodpovednosti z pohľadu projektového riadenia budú obsahovať hlavne zodpovednosť za systém riadenia PHRSR - systém čerpania dotácií, využívania úverových zdrojov a účinne, efektívne a hospodárne čerpanie štrukturálnych fondov. Výkonnou zložkou sú aj pracovníci obecného úradu.

Funkciu kontrolného orgánu obce zabezpečí hlavný kontrolór obce prípadne príslušné komisie vytvorené podľa potreby jednotlivých rozvojových zámerov. Do realizácie jednotlivých opatrení a aktivít budú podľa potreby a relevantnosti zapájané aj ďalšie subjekty – obyvatelia obce, podnikatelia, mimovládne organizácie ako aj partneri na úrovni mikroregiónu, regiónu či VÚC.

Realizácia naplánovaných projektov obce v období 2021 - 2027 si bude vyžadovať systematickosť na všetkých úrovniach a vo všetkých zložkách projektového riadenia.

Úlohou inštitucionálneho zabezpečenia PHRSR bude zaistiť koordinovaný postup pri efektívnom, hospodárnom a účinnom spôsobe riadenia projektových zámerov:

- optimálne rozloženie zdrojov
- efektívne a oprávnené čerpanie finančných prostriedkov
- zabránenie duplicite vykonávaných činností, odstránenie nepokrytých činností a zabránenie prelínaniu zdrojov
- koordinovaný prístup v rozdelení úloh v území

- zabezpečenie priamych informačných tokov
- prijímanie okamžitých nápravných opatrení

Zároveň si obec kladie za cieľ zohľadňovať pripomienky a názory poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Dokument PHRSR obce je preto živým dokumentom, ktorý do budúcnosti s možnými aktualizáciami. Obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje celý dokument PHRSR raz ročne vyhodnocuje jeho plnenie. Zároveň zodpovedá za schválenie nutného spolufinancovania projektov v procese ich prípravy. Obecné zastupiteľstvo bude zároveň schvaľovacím orgánom pre vypracované hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré obec, ako prijímateľ dotácie, bude v stanovených termínoch predkladať poskytovateľovi dotácie.

Komunikačná stratégia obce

Tak ako v každej oblasti života obce, aj pri rozvoji komunikácie je potrebné zohľadňovať reálne potreby občanov a možnosti samosprávy. Komunikačná stratégia obce Streda nad Bodrogom vychádza zo skutočnosti, že kvalita poskytovaných informácií bude mať vplyv na spokojnosť jej občanov, ako aj zo skutočnosti, že úlohou samosprávy je zabezpečiť vzájomnú komunikáciu s občanmi. To znamená, že okrem poskytovania aktuálnych informácií a zabezpečenia ich dostupnosti pre občanov, je potrebné zaistiť aj spätnú väzbu verejnosti. Z pohľadu miesta, kde komunikácia v samospráve prebieha, hovoríme o dvoch formách komunikácie:

- interná komunikácia – vo vnútri samosprávy,
- externá komunikácia – na území obce a mimo nej.

Hlavnými cieľovými skupinami v komunikácii obce sú:

- interná komunikácia – zamestnanci OcÚ a poslanci OcÚ,
- externá komunikácia – občania obce, spolupracujúci podnikatelia, návštevníci, zamestnanci okolitých obecných úradov.

Samospráva využíva viacero komunikačných prostriedkov:

- prioritne je pre komunikáciu s občanmi určená webová stránka obce, ktorá zabezpečuje okamžitú dostupnosť informácií,
- vzhľadom na počet obyvateľov obce je možné využívať aj priamu - osobnú komunikáciu,
- ďalším prostriedkom poskytovania informácií je úradná tabuľa umiestnená pred obecným úradom či obecný rozhlas,
- poslednou formou komunikácie je priama účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zo skúseností obce možno konštatovať, že mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľov obce dávajú prednosť komunikácii prostredníctvom web stránky, pričom staršie vekové kategórie preferujú priamu komunikáciu či prijímanie informácií prostredníctvom obecného rozhlasu.

Publicita projektov obce

Podľa pokynov poskytovateľov dotácií, či nimi vydávaných Manuálov pre Informovanie a publicitu, je obec zodpovedná za zabezpečenie informovania odbornej a širokej verejnosti o nenávratnej finančnej pomoci poskytnutej z fondov EÚ. Publicita si podľa typu investície (projektu) bude vyžadovať rôzne spôsoby realizácie. Obec má povinnosť zabezpečiť, aby informácie o poskytnutej podpore boli odovzdávané všetkým zapojeným stranám. Dôraz sa kladie na čo najširšiu publicitu, ktorej zrealizovanie potom musí obec adekvátne

zdokladovať. Pri realizácii jednotlivých projektov bude obec na komunikáciu – v závislosti od typu projektu a veľkosti investície - využívať tieto formy publicity:

- Veľkoplošná reklamná tabuľa (počas realizácie projektu)
- Trvalo vysvetľujúca informačná tabuľa (spravidla po ukončení projektu)
- Informačné plagáty, bulletiny
- Prostredníctvom obecného rozhlasu
- Propagačné a informačné predmety
- Informačné materiály a dokumenty - pri organizácii konferencií, kurzov, workshopov bude informácia o podpore projektov uvádzaná na všetkých pozvánkach, prezenčných listinách a pod.

Prostredníctvom uvádzanej komunikačnej stratégie bude počas obdobia realizácie PHRSR 2021 - 2027 prebiehať komunikácia s obyvateľmi s cieľom naplniť zadefinované očakávania obyvateľov o rozvoji obce.

5.2.4 Návrh systému monitorovania a hodnotenia

Monitorovanie je pre účely predloženého PHRSR chápaný ako systematický proces zberu, triedenia, vyhodnocovania a uchovávanía relevantných informácií celého projektového tímu (realizačného aj odborného) o vecnom a finančnom plnení aktivít PHRSR. Cieľom monitorovania nebude len porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom, ale aj celkový priebeh napĺňania stanoveného časového harmonogramu a zadefinovaných výstupov.

Plnenie systému monitorovania a hodnotenia v praxi

Obec bude raz ročne zbierať, vyhodnocovať a spracovávať návrhy, doplnenia a pripomienky poslancov, zamestnancov obecného úradu, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Po spracovaní získaných informácií do jednotnej podoby bude obecnému zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHRSR za predchádzajúci rok a návrh na zapracovanie aktualizácií prípadne doplnení. Výstupom monitorovania PHRSR na úrovni obce bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou budú monitorovacie správy schválené riadiacimi orgánmi jednotlivých OP pre daný rok. Aj napriek popísanej postupnosti krokov systému monitorovania a hodnotenia niekedy sa všetky procesy a aktivity nezrealizujú so 100% úspešnosťou tak, ako bolo pôvodne naplánované. Vzniknuté zmeny bude preto nutné, čo najrýchlejšie účinne popísať, presadiť a adresne uložiť konkrétnemu pracovníkovi s určením termínu realizácie. Aby sa tieto zmeny mohli realizovať, obec zaistí, aby systém, ktorý využíva pre riadenie a implementáciu projektov bol otvorený takýmto úpravám a umožňoval zapracovanie zmien okamžite, bez zbytočných odkladov a neefektívneho plytvania času a nákladov.

Zodpovednosti za jednotlivé typy projektov resp. predkladanie monitorovacích správ nie je možné adresne zadať v tejto chvíli konkrétnemu pracovníkovi. Budú určené v čase prípravy najneskôr však v čase schválenia konkrétneho projektu. Pre tento účel s cieľom eliminovať možné pochybenia bude pre zodpovedných pracovníkov vytvorená pracovná náplň s presným vymedzením ich zodpovedností a kompetencií, ktoré vyplynú zo zmluvy s poskytovateľom dotácie a ním určených postupov a podmienok pre hodnotenie a monitorovanie projektov.

Vyššie uvedenými bodmi nie je dotknutá povinnosť štatutárneho zástupcu obce alebo obecných orgánov ich hlavnej zodpovednosti za všetky správne, aktuálne a úplné skutočnosti uvádzané v monitorovacích správach.

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2021 - 2027

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2024	Podľa rozhodnutia obce ako koordinátora PHRSR prípadne identifikácii spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	V súlade s plánom pre predkladanie Monitorovacích správ, minimálne 4x ročne (kvartálne)	Kontrola – porovnanie dosiahnutého stavu s plánovaným stavom (čas a zdroje – finančné, materiálové, ľudské)
Tematické hodnotenie časti PHRSR	V roku 2022	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Podľa potreby	Pri závažnom odklone od stanovených cieľov, pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	V roku 2027	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

5.3 FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHRSR.

Osnova kapitoly je nasledovná:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHRSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiaci tabuľka pre výber projektov.

Všetky sumy uvádzané v tomto dokumente pre plánované projekty sú uvádzané hrubým odhadom. Dôvodom je nielen dlhší časový horizont, na ktorý sú tieto prostriedky plánované, ale fakt, že bez spracovania projektovej dokumentácie je nemožné vyčíslieť presnú sumu pre konkrétny projekt.

Pre projekt, kde je to možné, obec zabezpečí financovanie v rámci bežnej prevádzky samosprávy, pri náročnejších projektoch sa ráta s hlavným finančným krytím z mimorozpočtových prostriedkov obce, pričom obec ráta s nutným spolufinancovaním, pri projektoch, kde je to relevantné.

Zoznam zdrojov, aj tých potenciálnych, ktorými je možné zabezpečiť finančné krytie projektov obce sú hlavne:

- vlastné zdroje,
- štátne dotácie z účelových fondov,

- financovanie z národných projektov,
- rozpočet samosprávneho kraja,
- EŠIF (európske štrukturálne a investičné fondy),
- sponzorské dary (podnikatelia či súkromné osoby),
- bankový úver.

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného PHRSR obce je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	rok							Spolu (EUR)
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Moderná a inovatívna obec	3 695 000	739 000	739 000	739 000	739 000	554 250	184 750	7 390 000
Obec atraktívna pre všetkých	4 243 250	771 500	771 500	771 500	771 500	300 000	85 750	7 715 000
Eko obec	2 472 000	412 000	412 000	412 000	412 000	0	0	4 120 000
SPOLU (EUR)	10 410 250	1 922 500	1 922 500	1 922 500	1 922 500	854 250	270 500	19 225 000

5.3.2 Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Predložená Intervenčná matica predstavuje hrubý odhad objemu finančných zdrojov potrebných na realizáciu stanovených projektových zámerov. Definitívna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie pre konkrétny projektový zámer pri zohľadnení výsledku verejného obstarávania.

Model viaczdrojového financovania - intervenčná matica

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.1 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	5 610 000	4 768 500	561 000	0	280 500	5 610 000	0
1.2 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	1 280 000	1 088 000	128 000	0	64 000	1 280 000	0
1.3 Podpora podnikateľov – SZČO, MSP, SHR	400 000	340 000	40 000	0	20 000	400 000	0
1.4 Podpora a rozvoj spolupráce s okolitými obcami a podpora cezhraničnej spolupráce	100 000	85 000	10 000	5 000	0	100 000	0
2.1 Podpora tvorby podmienok pre rozvoj bývania v obci	1 820 000	1 547 000	91 000	0	45 500	1 820 000	0

2.2 Podpora sociálnej infraštruktúry a služieb a bezpečnosti v obci	2 350 000	1 997 500	235 000	75 000	42 500	2 350 000	0
2.3 Podpora integrácie MRK v obci	1 050 000	892 500	105 000	0	52 500	1 050 000	0
2.4 Skvalitnenie ponuky športového, kultúrneho a spoločenského využitia v obci	1 165 000	990 250	116 500	0	58 250	1 165 000	0
2.5 Podpora rozvoja cestovného ruchu	1 030 000	875 500	103 000	30 000	21 000	1 030 000	0
2.6 Skvalitnenie služieb verejného sektora	300 000	255 000	300 000	0	15 000	300 000	
3.1 Prevencia pred povodňami	1 300 000	1 105 000	130 000	50 000	25 000	1 300 000	0
3.2 Zmierňovanie dopadov zmeny klímy	500 000	425 000	50 000	0	25 000	500 000	
3.3 Podpora zhodnocovania odpadov	800 000	680 000	80 000	25 000	15 000	800 000	0
3.4 Opatrenia proti čiernym skládkam	120 000	102 000	12 000	0	6 000	120 000	0
3.5 Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestačnosti obce a jej obyvateľov	1 100 000	935 000	110 000	30 250	24 750	1 100 000	0
3.6 Znižovanie produkcie skleníkových plynov	300 000	255 000	30 000	0	15 000	300 000	0

Finančný rámec na realizáciu PHRSR

Finančný rámec na realizáciu PHRSR ako detailný prehľad finančných nárokov jednotlivých projektových zámerov, je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHRSR na celé jeho obdobie.

5.3.3 Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Pre transparentný a nespochybniteľný výber projektov a stanovenie priorít pri ich financovaní, bola vypracovaná tabuľka pre výber projektov, ktorá je súčasťou finančnej časti. Hodnotiacim kritériom s najvyššou váhou je nielen výsledok projektu, ale aj jeho dopad – prínos pre rozvoj obce z pohľadu trvalo udržateľného rozvoja.

Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt
1	Najvyššia priorita	- projekty zamerané na okamžité riešenie náhlych havarijných situácií, prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty, ktorých plnenie je pre obec povinné (usmernenie na úrovni SR alebo EÚ, projekty plynúce zo zmeny legislatívy)	
2	Vysoká Priorita	- projekty na predchádzanie dôsledkov prírodných katastrof alebo mimoriadnych situácií - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné realizovať zo zdrojov obce - projekty smerujúce k rozvoju obce, ktorých financovanie je možné získať zo zdrojov EÚ - projekty, ktorých realizáciu považujú obyvatelia obce za nevyhnutnú (silná podpora miestnych obyvateľov) - Projekty ktorých plnenie je možné zaradiť pod Všeobecne záväzné nariadenia obce	Projekt: Vybudovanie miestnej kanalizácie Projekt: Vybudovanie čističky odpadových vôd Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia vodovodu Projekt: Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia Projekt: Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych cestných komunikácií Projekt: Rekonštrukcia a vybudovanie chodníkov Projekt: Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci Projekt: Rozvoj partnerskej spolupráce Projekt: Protipovodňové opatrenia Projekt: Dobudovanie a rekonštrukcia rigolov
3	Stredná priorita	- projekty, ktoré robia obec prítiažlivejšou, zaujímavejšou v očiach obyvateľov, návštevníkov - projekty, ktoré sú pre obec, vhodné a podporujú rozvoj obce - projekty, na ktoré je možné získať financovanie z mimorozpočtových zdrojov a sú v súlade so rozvojovým smerovaním obce	Projekt: Vybudovanie kamerového systému Projekt: Modernizácia a rozšírenie obecného rozhlasu Projekt: Modernizácia autobusových zastávok Projekt: Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia

			Projekt: Podpora individuálnej domovej výstavby Projekt: Podpora bytovej výstavby pre sociálne slabšie rodiny Projekt: Rekonštrukcia kultúrneho domu Projekt: Rekonštrukcia materskej školy Projekt: Modernizácia domu smútku a okolia Projekt: Rekonštrukcia domova sociálnych služieb stacionára Projekt: Zriadenie denného stacionára Projekt: Vybudovanie kuchyne pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím Projekt: Zriadenie komunitného centra Projekt: Zriadenie sociálneho podniku Projekt: Zriadenie miestnej občianskej poriadkovej služby Projekt: Zriadenie terénnej sociálnej práce Projekt: Skvalitnenie bývania pre obyvateľov MRK Projekt: Podpora kultúrnych a športových podujatí Projekt: Výstavba nových detských ihrísk Projekt: Výstavba multifunkčného ihriska Projekt: Výstavba workoutového ihriska Projekt: Rekonštrukcia futbalového ihriska Projekt: Vybudovanie amfiteátra Projekt: Revitalizácia zelených plôch
--	--	--	---

			Projekt: Obnova kultúrnych pamiatok Projekt: Opatrenia proti zosuvom pôdy Projekt: Vodozádržné opatrenia Projekt: Výstavba zberného dvora Projekt: Výstavba kompostoviska na biologický odpad Projekt: Predchádzanie čiernym skládkam v katastri obce zakúpením fotopascí Projekt: Znižovanie energetickej náročnosti a podpora energetickej sebestatočnosti obce a jej obyvateľov Projekt: Výstavba zariadení na využitie vybraných druhov obnoviteľných zdrojov energie Projekt: Digitálna transformácia obecného úradu
4	Nízka priorita	- projekty, ktorých prínos pre rozvoj obce je minimálny - projekty bez silnej podpory obyvateľov obce - projekty na základe nepresne zadefinovaných projektových úvah bez jasného cieľa	Projekt: Dobudovanie cyklotrás a náučných chodníkov Projekt: Rekonštrukcia turistického chodníka Projekt: Zvyšovanie atraktivity a dostupnosti nízkoemisnej verejnej/osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Na základe vyššie uvádzanej tabuľky pre výber projektov, ktorá stanovuje kritéria pre výber projektov obce Streda nad Bodrogom, sa v nasledujúcom programovom období plánuje zrealizovať celkovo 46 projektov, pričom 10 projektov má vysokú prioritu, 33 projektov bude realizovaných ako projekty so strednou prioritou a 3 projekty s nízkou prioritou.

Tabuľka je však iba rámcovým prehľadom pripravovaných projektov a je otvorená ďalším úpravám a doplneniam. Približuje projektové zámery obce, avšak finálna verzia predkladaných projektov bude vždy závislá na finančných možnostiach obce, podmienok konkrétnych výziev a pokynov poskytovateľov.

6. Riziká implementácie a ich prevencia

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené možné riziká súvisiace s prípravou, schvaľovaním a riešením nástrojov (projektov) a odhadnutý ich dopad na projekt a jeho kvalitu ako aj uvedené spôsoby a postupy eliminácie rizík.

Popis rizika	Väzba rizika na cieľ resp. nástroj implementácie PHRSR	Zhodnotenie významnosti rizika	Opatrenie na zníženie rizika	Spôsob monitorovania rizika	Zodpoved. za monitorovanie a realizáciu opatrenia
Schválenie a podpísanie projektu v neskoršom ako avizovanom termíne	Skrátenie doby realizácie projektu	Stredný	Naplánovanie dostatočnej časovej rezervy. Od podania projektu po schválenie projektu, podpísanie zmluvy a začiatok riešenia sa uvažuje s periódou 6 mesiacov.	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov	obecný úrad, starosta obce
Nedostatky vo finančných tokoch všetkých zainteresovaných	Ohrozenie realizácie projektu zo strany dodávateľov	Stredný	Dohoda s dodávateľom prác, tovarov a služieb na 90 dňovej splatnosti faktúr.	Finančné plánovanie, komunikácia k finančnému plneniu všetkých zainteresovaných	obecný úrad, starosta obce
Stabilita personálneho zabezpečenia projektu zo strany všetkých zainteresovaných	Ohrozenie plánovaných výsledkov aktivity	Nízky	Do projektu je navrhnutý vysoko profesionálny tím pracovníkov. Navrhovaný počet osôb v	Dôsledné plánovanie vychádzajúce zo skúseností a poznania vlastných zdrojov	obecný úrad, starosta obce

			projekte vychádza z doterajších skúseností obce s realizáciou obdobných nástrojov/ projektov.		
Nezvládnutie projektu po riadiacej stránke - neukončenie projektu v stanovenom termíne	Nepreplatenie výdavkov zo strany kontraktčného orgánu, ohrozenie dokončenia projektu	Nízky	Navrhnutá dostatočná časová rezerva.	Dôsledné plánovanie, priebežná kontrola a vyhodnocovanie dosiahnutých míľnikov a špecifických cieľov	obecný úrad, starosta obce
Nedodržanie zmluvných podmienok zo strany dodávateľov služieb a tovarov	Ohrozenie realizácie projektu, ohrozenie plánovaných výsledkov projektu	Stredný	Výber najvhodnejších o dodávateľa cestou transparentného o verejného obstarávanie je zárukou výberu spoľahlivého partnera /dodávateľa/.	Kontrola procesu poverenou osobou	obecný úrad, starosta obce
Neúspešné VO alebo potreba opakovať verejné obstarávanie	Časový posun, ohrozenie termínu ukončenia projektu	Nízky	Verejné obstarávanie bude zabezpečené osobou spôsobilou vo verejnom obstarávaní. (externé zdroje).	využitie externých odborníkov v procese prípravy projektu	obecný úrad, starosta obce, externý partner
Riziká politické a legislatívne	Možné ohrozenie	Nízky	Dôsledná znalosť legislatívnych	znalosť legislatívy, využitie	obecný úrad, starosta obce, externý partner

	realizácie projektu		noriem. Prioritný záujem obce a partnerov na realizácii projektu.	externých odborníkov v procese prípravy projektu	
Nezvládnutie projektu po technickej stránke	Ohrozenie dosiahnutia plánovaných výsledkov projektu	Nízky	obec disponuje potrebným technickým vybavením, ktoré bude po dobudovaní umožňovať generovanie plánovaných výstupov.	dôsledné plánovanie a priebežný monitoring	obecný úrad, starosta obce
Nedostatok disponibilných kapacít	Ohrozenie postupu prác na projekte, ohrozenie harmonogramu a plánovaných výsledkov projektu	Stredný	obec vyčlení dostatok disponibilných kapacít s možnou alternáciou pracovníkov pri odbornom dozeraní a kontrole implementácie.	dôsledné plánovanie a priebežný monitoring	obecný úrad, starosta obce
Riziko nezáujmu občanov o projektové dianie	Efektívna správa obce s využitím nástrojov pri plánovaní a implementovaní stratégií rozvoja	Stredné	Transparentný prístup vedenia obce k obyvateľom postavený na aktívnom postoji obce, smart nástroje	Monitoring zapájania sa obyvateľov do účasti na verejnom živote, priebežné vyhodnocovanie a zlepšovanie procesu	obecný úrad, starosta obce, obecné zastupiteľstvo
Riziko úbytku obyvateľov	Obec atraktívna pre život	Nízke	Osveta, v spojení s realizáciou nástrojov príslušného	Monitoring stavu kvality života v obci, dotazníky a smart nástroje pre komunikáciu s obyvateľmi	obecný úrad, starosta obce

			strategického cieľa		
Pre nastavenie riadenia rizík je vhodné v prípade závažnosti a početnosti rizík vytvoriť plán riadenia rizík, ako uvádza tabuľka vyššie. Základnými bodmi tohto postupu sú: • identifikovanie možných rizík tvorby PHRSR resp. jeho aktualizácie, • zhodnotenie ich významnosti, • návrh opatrení na zníženie rizík a zodpovednosti za ich realizáciu, • návrh postupov monitorovania a priebežného hodnotenia rizík. Platí však, že základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.					

7. Riadenie implementácie			
Názov štruktúry kontroly implementácie PHRSR	Úlohy a kompetencie v rámci implementácie PHRSR		
Obecné Zastupiteľstvo	Úlohy a kompetencie : • bude schvaľovať PHRSR, • vyjadruje sa k procesu monitoringu, • priebežne prehodnocuje a v prípade potreby aktualizuje PHRSR		
Hlavný kontrolór obce	Úlohy a kompetencie : • zabezpečuje kontrolu plnenia zadefinovaných cieľov, • zabezpečuje finančnú kontrolu (finančné krytie, súlad projektových rozpočtov s aktuálnym PHRSR obce)		
Názov štruktúry riadenia implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Riadiaci výbor	9 členov – poslanci Obecného zastupiteľstva	Rozhoduje o začatí prípravných prác, presadzuje, zadáva úlohy, lobuje smerom k nadriadeným orgánom a zabezpečuje všeobecnú podporu realizácie plánu	Zasadá minimálne kvartálne alebo ak nutné, (členovia výboru budú menovaní po schválení PHRSR). Riadiaci výbor svoju činnosť môžu spustiť po menovaní. <u>Dôležité:</u> Zloženie výboru musí byť / bude vystavané tak, aby každý člen v rámci obce zohrával významnú úlohu

			v aktívnom živote obce (tým sa zabezpečí jeho schopnosť zasiahnuť pri realizácii a predchádzať tak vzniku problémov a možných odchýlok od plánu.)
Gestor	starosta obce	<u>V príprave:</u> Rozhoduje o začatí prípravných prác na základe predchádzajúceho súhlasu zastupiteľstva obce, <u>V procese:</u> Koordinuje všetky zložky zodpovedné za implementáciu PHRSR	Gestor PHRSR je najvyšší reprezentant realizácie PHRSR do vnútra obce aj smerom navonok, teda vo vzťahu k nadriadeným orgánom - Vede riadiaci výbor, zvoláva a vedie jeho zasadnutie.
Názov výkonnej štruktúry v procese implementácie PHRSR	Členovia a ich funkcie	Popis kompetencií štruktúry implementácie pri implementácii PHRSR	Popis princípov práce štruktúry implementácie, organizácie práce a rozhodovacích procesov
Koordinátor tvorby stratégie (Koordinátor prípravných prác)	Pozícia obsadená externým dodávateľom	Koordinuje činnosti smerujúce k tvorbe dokumentu, spracováva dokument na základe dát z participatívneho procesu tvorby, metodicky usmerňuje proces kreovania PHRSR	Je poradným orgánom v procese tvorby. Usmerňuje a koordinuje činnosti tak, aby proces aj výsledok boli v súlade s metodikou a platnou legislatívou.
Poverenie koordinátora prípravných prác obce Streda nad Bodrogom bude jasne a jednoznačne formálne komunikované, aby bola zaistená transparentnosť a nevznikali pochybnosti o jeho osobe a jeho právomociach. Poverenie koordinátora prípravných prác od gestora bude mať písomnú formu a bude dostupné ďalším stranám, ktoré budú zapojené do prípravy tvorby stratégie vrátane verejnosti			
Prípravný tím + logistický tím	Zamestnanci obecného úradu	V príprave: Prípravuje podklady na rozhodnutie o aktualizácii, resp. o spracovaní nového PHRSR	Prípravuje podklady a zabezpečuje práce spojené s implementáciou a hodnotením PHRSR.

		V procese: Podieľajú sa na plnení realizácie jednotlivých úloh nástrojov, zabezpečuje činnosti spojené s monitoringom PHRSR. Zároveň administratívnu podporu a zabezpečuje technicko – obslužné činnosti.	
--	--	--	--

8. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR

8.1. Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre nadradené a nižšie úrovne strategického riadenia

Odporúčania pre nižšie úrovne strategického riadenia

Nakoľko predkladaný dokument (PHRSR obce) je sám programom na najnižšom stupni verejnej správy nie je možné z neho odvádzať odporúčania pre nižšie stupne riadenia.

Odporúčania pre nadradené úrovne strategického riadenia

Pri tvorbe PHRSR obce Streda nad Bodrogom boli zohľadňované strategické dokumenty nadradenej úrovne. Pri aktualizácii strategických dokumentov vyšších úrovni na obdobie niekoľko rokov je potrebné prihliadať na konkrétne plány jednotlivých obcí, pretože práve tie dokážu – na základe poznania skutočných potrieb svojich obyvateľov – detailne reflektovať aktuálne problémy, ktoré je potrebné aj aktuálne riešiť. Zovšeobecňovanie konkrétnych problémov napr. malých obcí na úroveň regiónu totiž neodzrkadľuje vždy skutkový stav v konkrétnej obci.

8.2. Odporúčania a požiadavky pre partnerské a spolupracujúce subjekty

V procese implementácie PHRSR sa môžu objaviť problémy, ktoré následne ovplyvnia dosiahnutie vízie a naplnenie zadaných cieľov a celkovú efektívnosť implementácie. Možnosť výskytu týchto problémov predstavuje riziko pre naplnenie stratégie, preto je potrebné pomenovať potenciálne problémy ešte pred tým ako sa vyskytnú, a pripraviť postupy na zníženie ich výskytu resp. na minimalizáciu ich dopadov.

Jedným z kľúčových prostriedkov na elimináciu rizika je definovanie a poznanie právomocí subjektov zapojených do procesu realizácie, spolu s odporúčaniami a požiadavkami na partnerské a spolupracujúce subjekty.

Tím pre koordináciu tvorby navrhne postup na zníženie rizík už pri formulovaní PHRSR a to voľbou stratégie, vhodných nástrojov a následne pri jej implementácii. Základom pre zníženie rizík je už ich zohľadnenie pri ich identifikácii.

V tomto kroku sa nastaví mechanizmy rozhodovacích a schvaľovacích procesov a to najmä kompetencie a pravidlá:

- monitoringu a hodnotenia plnenia úloh a výstupov implementácie PHRSR,
- operatívneho riadenia implementácie (koordinácie prác, komunikácia, riadenie využitia zdrojov a operatívne rozhodnutia),
- adaptácie a zmien stratégie na základe výstupov procesu monitorovania,
- manažmentu rizík.

Tabuľka nižšie uvádza prehľad odporúčaní a požiadaviek na partnerské a spolupracujúce subjekty.

č.	Názov partnera	Prehľad odporúčaní a požiadaviek
1	Obecný úrad obce Streda nad Bodrogom	- vytvára zázemie (technické a administratívne) pre koordináciu, implementáciu a monitoring PHRSR
2	Aktívni občania – obyvatelia obce	- aktívny prístup a angažovanosť pri realizácii jednotlivých nástrojov
3	Subjekty z cestovného ruchu v okrese/regióne	- poradenstvo a spolupráca pri implementácii nástrojov, podľa podielu zapojenia do konkrétneho nástroja
4	Externí poradcovia – poradensko - konzultačné agentúry	- odborné poradenstvo a spolupráca vedúca k získaniu nenávratných finančných príspevkov
5	Susediace obce v rámci okresu/ regiónu	- spolupráca pri projektoch presahujúcich územie obce
6	Orgány regionálnej samosprávy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov

	7	Orgány štátnej správy	- profesionálny a ústretový prístup pri schvaľovacích a povoľovacích konaniach - spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov	
--	---	-----------------------	--	--

8.3. Záverečná správa

Na základe analýzy vykonanej pre účely tohto dokumentu je zrejmé, že hlavným problémom obce Streda nad Bodrogom je neustály pokles počtu obyvateľov, nízky počet podnikateľských príležitostí či formy samozamestnania v obci, z čoho plynie vysoká miera dochádzky do zamestnania mimo obec.

Ďalšími problémami sa javia mobilita mladých ľudí, štrukturálna zaostalosť územia a celkový vidiecky charakter územia (čo nie je nutné vnímať vždy len ako negatívum). Uvedené problémy obmedzujú samotné možnosti obce ovplyvniť svoju východiskovú situáciu. Výrazným progresom pre obec je však dobudovanie chýbajúcej technickej a sociálnej infraštruktúry.

V rámci predkladaného dokumentu sa bude obec snažiť o zlepšenie a skvalitnenie stavu občianskej a technickej vybavenosti, čo v dlhodobom horizonte môže pomôcť k vytvoreniu predpokladov pre nárast počtu obyvateľov.

Vypracované súbory nástrojov vo forme tu uvádzaných návrhov projektov, môžu prispieť k novým podnikateľským a investičným príležitostiam obce spojenými s tvorbou nových pracovných miest v obci.

Podstatné je, aby bolo zachované smerovanie obce navrhnuté v tomto dokumente, ktoré vzniklo na základe východiskovej situácie (nadväzujúc na výstupy PHRSR 2015 – 2020), na základe definovaných potrieb obyvateľov so zapojením širokej verejnosti a na základe konsenzu všetkých zúčastnených partnerov.

PHRSR nie je fixným dokumentom pre nadchádzajúce obdobie, je možné ho v čase odôvodnene upravovať a aktualizovať. Ak sa do budúcnosti objaví nová spoločenská potreba, ktorá sa pretaví do nového nástroja PHRSR, teda projektu, bude musieť prejsť štandardizovanou procedúrou prípravy a pripomienkovania, aby sa následne zaradil do aktualizovaného programu.

A aj keď najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja obce sa kladie na čelných predstaviteľov obce, je na všetkých aktéroch podieľajúcich sa na plánovaní, aby naplnením svojho „balíka úloh“ prispeli k napĺňaniu vytýčených cieľov v snahe zlepšiť kvalitu života obyvateľov obce Streda nad Bodrogom.

9. Využitie literárne zdroje

1. Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja
2. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja
3. Agenda 2030
4. Návrh partnerskej dohody 2021 – 2027

10. Prílohy

Príloha č. 1 - Vstupné analýzy pre analytickú časť

História obce

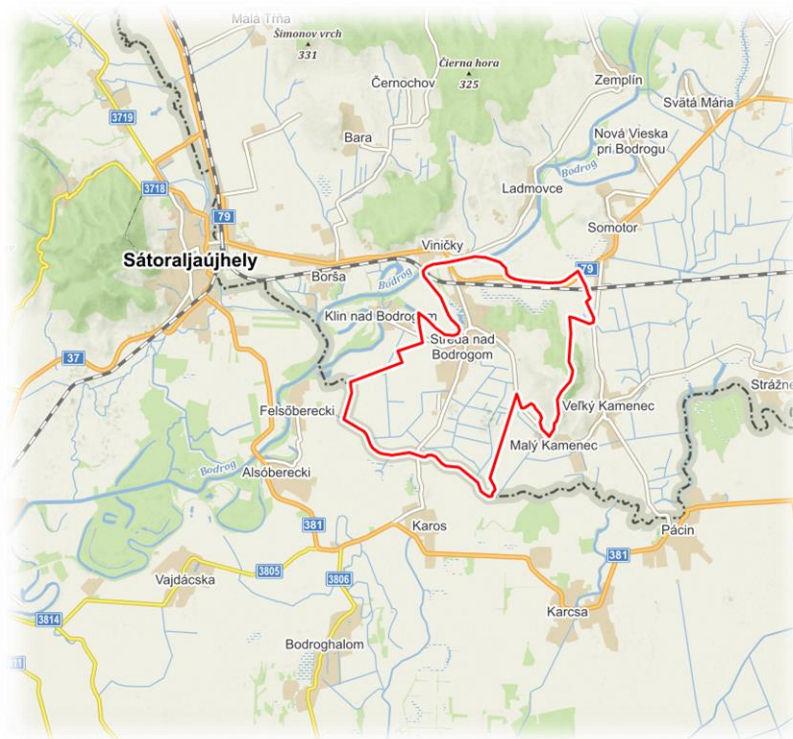
Prvá písomná zmienka obce je z roku 1270. V roku 1355 sa spomína vyvinutá obec s dvoma sídliskami a to Kostolná Streda a Trhová Streda. V obci je kostol z 13.storočia. Na mieste malého stredovekého hradu, ktorý zbúrali v roku 1670 bol postavený okolo roku 1700 kaštieľ. Z polovice 18. storočia pochádza ďalší kaštieľ. Obec má staré osídlenie. Spomína sa v rokoch 1270-1272, 1331 ako Zeredahel, z roku 1329 ako Keth Zeredahel, z roku 1358 ako Eghazos Zerdahel, Wassarus Zerdahel, z roku 1927 ako Streda nad Bodrogom, maďarsky Bodrogszerdahely.. V roku 1358 patrila Szerdahelyiovcov, v roku 1438 aj Soósovcom zo Solivaru, v 16. storočí Serédyovcom. Tunajší hrad zbúrali cisárske vojská v roku 1670. Jeho posledným majiteľom boli Boczkayiovcí. V roku 1715 mala 7 obývaných a 40 opustených domácností. Často striedala zemepánov. V roku 1787 mala 77 domov a 58 obyvateľov, v roku 1828 mala 136 domov a 1007 obyvateľov. V 19.-20. storočí vlastnili tunajšie majetky rodiny Josikovcov, Oroszovcov, Vécseyovcov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, vinohradníctvom, ovocinárstvom, výrobou pletiva z rákosia. Za I. ČSR poľnohospodársko – vinohradnícka obec. V rokoch 1926 a 1938 bol štrajk poľnohospodárskych robotníkov. V roku 1938-1944 bola pripojená k Maďarsku. V chotári dnešnej obce kedysi sa nachádzalo viacero samostatných obcí. Obec Katron je doložená v roku 1440 v podobe Kattron poss., v roku 1479 ako Kattron pred. Obec zanikla koncom 15.-ého storočia. Obec Tajba sa spomína v roku 1263 ako Tayba, podobne aj v roku 1440. Obec zanikla za tureckých vojen. Zompod sa po prvýkrát spomína v roku 1358 vo viacerých podobách /Ompod, Zompod, Umpod/. V roku 1500 bola už len ako osada majetkom Jána Tarcaia.

Územie obce

Chotár obce leží v nadmorskej výške 99-273 m, v južnej časti Východoslovenskej nížiny na juhovýchodnom úpätí Zemplínskych vrchov. Rovinný chotár v záplavovom území rieky Bodrog má množstvo mŕtvych ramien, z ktorých sa vytvorili jazerá. Pozoruhodná je štátna prírodná rezervácia Tajba, ktorú tvorí mŕtve rameno Bodrogu s močiarimi a asociáciami rastlín a živočíchov na ploche 27,36 ha. Tajba bola vyhlásená za štátnu prírodnú rezerváciu 25.mája 1966. Z rastlinných spoločenstiev tu prevláda pálka širokolistá, steblovka vodná, trst' obyčajná a iné. Z chránených je potrebné spomenúť lekná biele, leknica žltá, leknovec štítnatý, rezavka aloovitá a kotvica plávajúca. Raritou je výskyt moruše rastúcej na okraji močiaru, je to zriedkavý prípad výskytu moruše vo voľnej prírode. Pre rezerváciu je charakteristický výskyt vzácnej korytnačky močiarnej a vzácných druhov vodného vtáctva, ako je napr. čajka smejivá,

kaňa močiarna, volavka purpurová, bučiacik obyčajný a iné. Rezervácia je vzácnou ukážkou posledných zvyškov významných močiarov Východoslovenskej nížiny. Zaujímavé je chránené biologické nálezisko Tarbucké piesky, ktoré predstavuje neporušenú pieskovú dunu v údolí kopca Tarbucka. Viasu sa na ňu osobitné druhy rastlín, napr. endemit východoslovenských pieskov kostrava Margittaiova, skorocel indický, kochia vlnokvetá, klinček neskorý a iné.

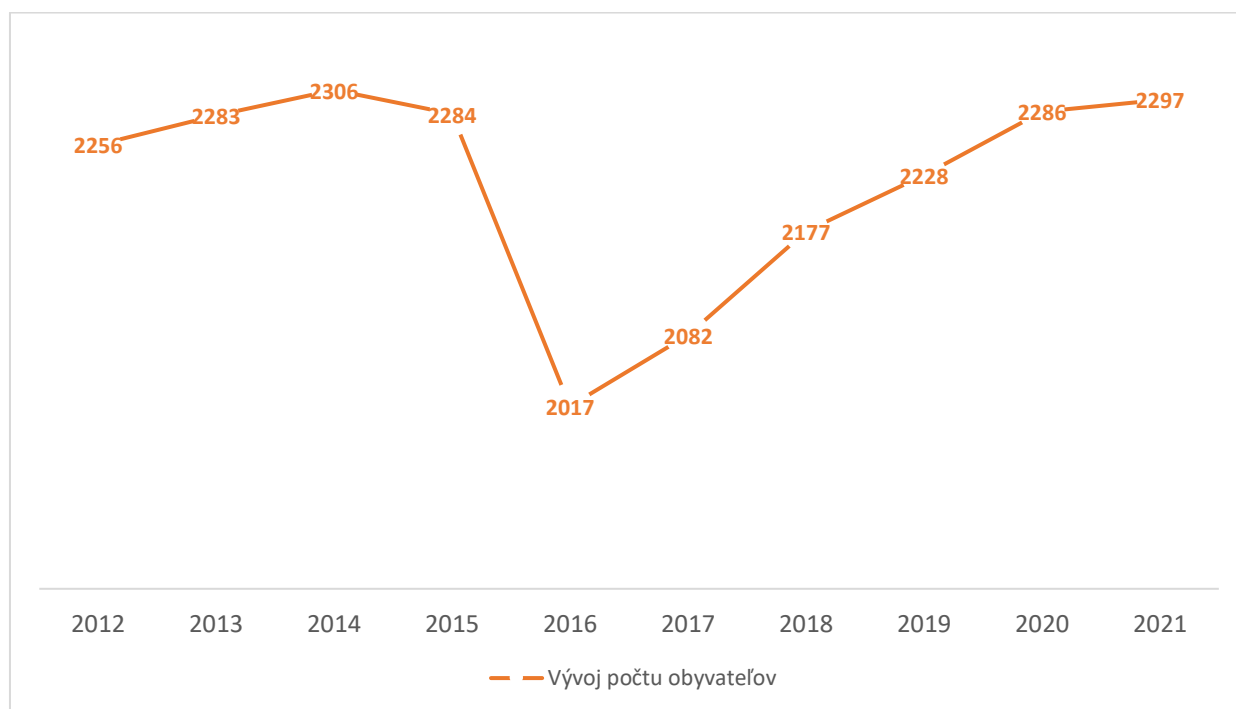
Demografické údaje obce

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje niekoľko ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra obyvateľstva je výsledkom základných demografických procesov reprodukcie, či už prirodzených (pôrodnosť, úmrtnosť) alebo mechanických (sťahovanie) a sú statickými charakteristikami populácie. Predstavujú základné fakty na podporu rozhodovania v súvislosti s rozvojom ľudskej spoločnosti. Je dôležité vymedziť demografické trendy a v rámci nich aj náboženskú, národnostnú a vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva. K základným demografickým ukazovateľom patrí aj dynamika obyvateľstva, ktorá sa vyjadruje prirodzeným a migračným pohybom. Tabuľka č. 1 uvádza vývoj počtu obyvateľov za posledných 10 rokov. V sledovanom období (2016 – 2021) počet obyvateľov vykazuje prudký pokles v roku 2016 a následný rastúci trend vývoja (od roku 2017). Celkový počet obyvateľov obci k 31.12.2020 bol 2 286 obyvateľov.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet obyvateľov k 31.12. (okrem roku 2021)	2256	2283	2306	2284	2017	2082	2177	2228	2286	2297
počet narodených	24	16	17	17	20	18	11	15	18	5
počet zomrelých	20	23	30	21	19	30	21	26	32	8
celkový prírastok/úbytok	27	23	-22	-4	-12	-2	7	-6	-5	-5
prírodný prírastok/úbytok	5	-2	-13	-6	1	-12	-10	-11	-14	-3
migračný prírastok/úbytok	22	25	-9	2	-13	10	17	5	9	-2

Tabuľka 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci v období od 2012 do 2021

Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia

Dôležitou charakteristikou ľudských zdrojov je veková štruktúra obyvateľstva v kategóriách predproduktívny (0-14 rokov), produktívny (15-65 rokov) a poproduktívny vek (65 a viac rokov). Veková štruktúra je základným ukazovateľom pre posúdenie budúceho vývoja populácie. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku (15 - 65 rokov)

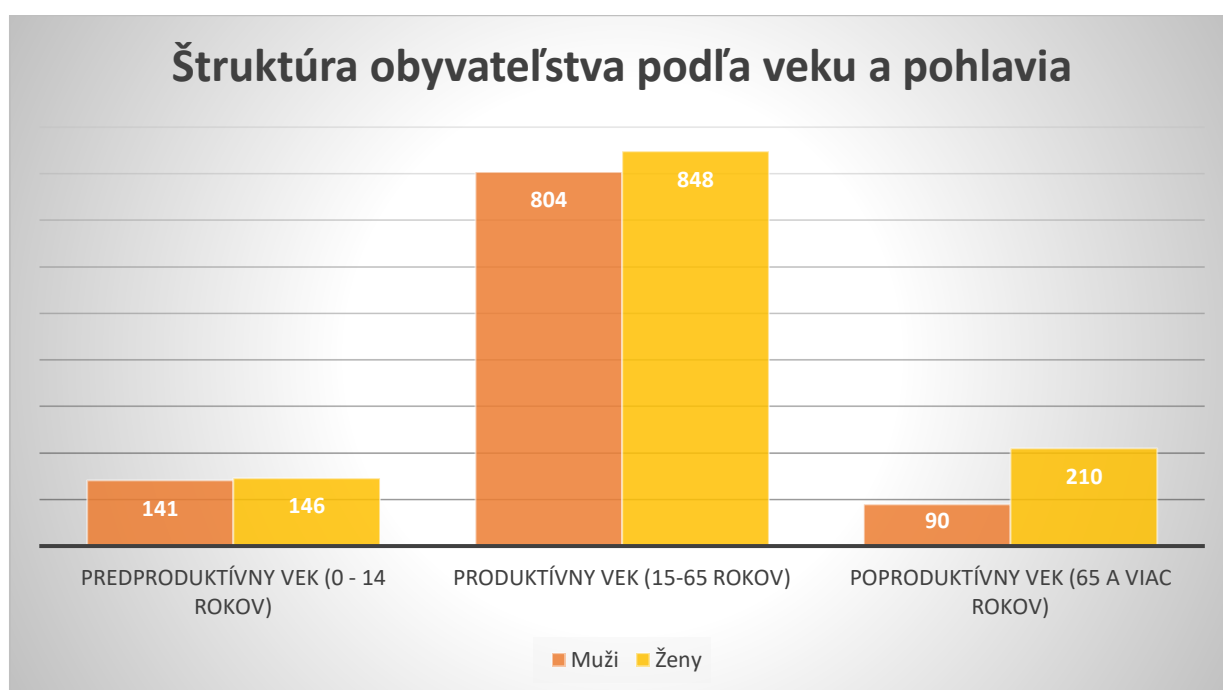

konkrétne 1 652 obyvateľov, najmenší podiel na obyvateľov pripadá v predproduktívnom veku a to 287 obyvateľov.

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľstva

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
predproduktívny vek (0-14 rokov)	141	146	287
produktívny vek (15-65 rokov)	804	848	1652
poproduktívny vek (65 a viac rokov)	90	210	300

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Podľa výsledkov sčítania môžeme obyvateľstvo hodnotiť aj z hľadiska národnostnej štruktúry. Z pohľadu národnostného zloženia výrazne prevláda maďarská národnosť, nakoľko 54,31 % obyvateľov sa hlási práve k tejto národnosti. Nasleduje slovenská národnosť, ku ktorej sa hlási 37,61% obyvateľov. V obci sa nachádzajú obyvatelia rómskej národnosti (0,60%), českej (0,27%), nemeckej (0,09 %), poľskej (0,09%), chorvátskej (0,04%), rusínskej (0,04 %). U zvyšných 0,18 % obyvateľstva nebola zistená národnosť.

Tabuľka 3 Národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
slovenská	842	37,61
maďarská	1216	54,31
rómska	14	0,63
rusínska	1	0,04
česká	6	0,27
nemecká	2	0,09
poľská	2	0,09
chorvátska	1	0,04
ostatné	4	0,18
nezistená	151	6,74

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženstva

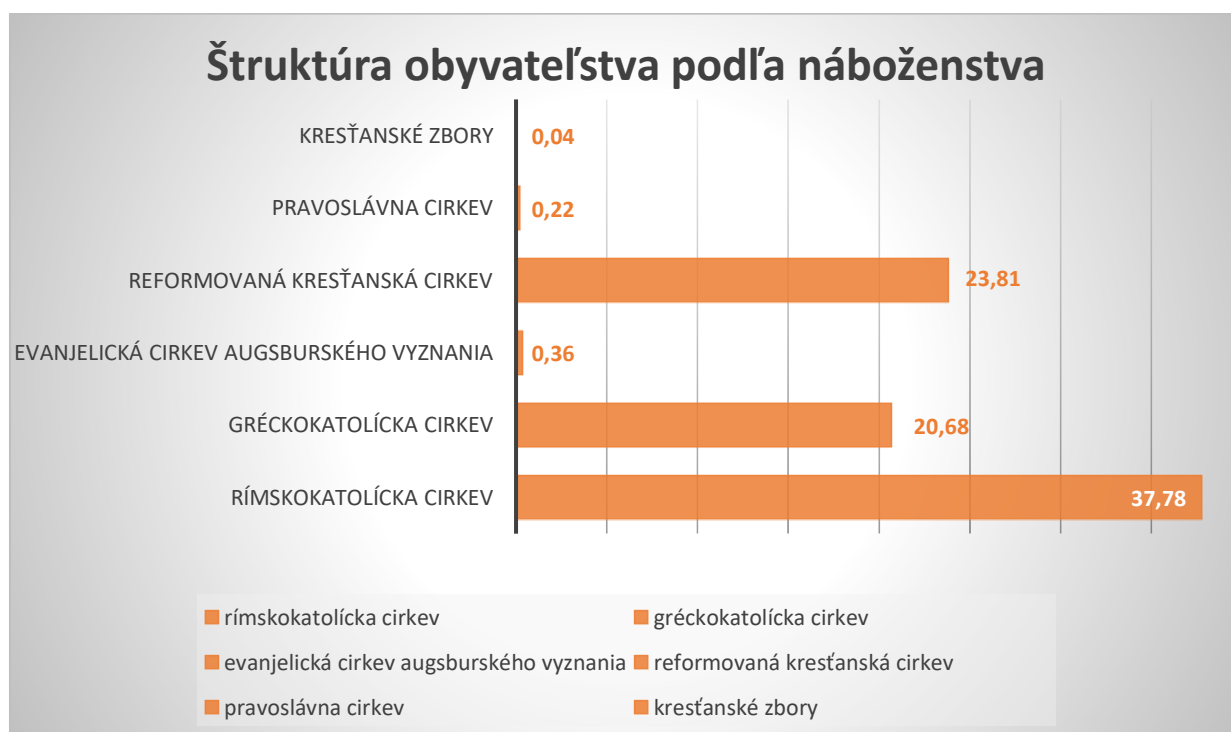
Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva rôznorodá. V obci má najväčšie zastúpenie rímskokatolícka cirkev (37,78 %), taktiež početné zastúpenie má gréckokatolícka cirkev (20,68%) a reformovaná kresťanská cirkev (23,81 %). U zvyšných 8,49 % obyvateľstva nie je zistené náboženstvo a 5,98 % obyvateľstva je bez vierovyznania.

Tabuľka 4 Náboženská štruktúra obyvateľstva

NÁBOŽENSTVO	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
rímskokatolícka cirkev	846	37,78
gréckokatolícka cirkev	463	20,68
evanjelická cirkev augsburského vyznania	8	0,36
reformovaná kresťanská cirkev	533	23,81
pravoslávna cirkev	5	0,22
kresťanské zbory	1	0,04
nezistené vyznanie/cirkev	190	8,49
bez vyznania	134	5,98

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

Úroveň vzdelania je výrazom sociálno-ekonomického statusu obyvateľstva, ktorú charakterizuje počet obyvateľov podľa najvyššieho dosiahnutého stupňa vzdelania. Predmetné územie má vidiecky charakter, čo sa odráža aj vo vzdelanostnej úrovni obyvateľstva. Z toho dôvodu je nutné venovať tejto oblasti zvýšenú pozornosť. Výrazné postavenie má stredoškolské vzdelanie, percentuálne zastúpenie tejto skupiny obyvateľov je 52,07 % z celkového počtu.

Podiel osôb s vysokoškolským vzdelaním je 7,81 %. Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a odbornej kvalifikácie je jedným z dôležitých predpokladov ďalšieho rozvoja životnej úrovne obyvateľov.

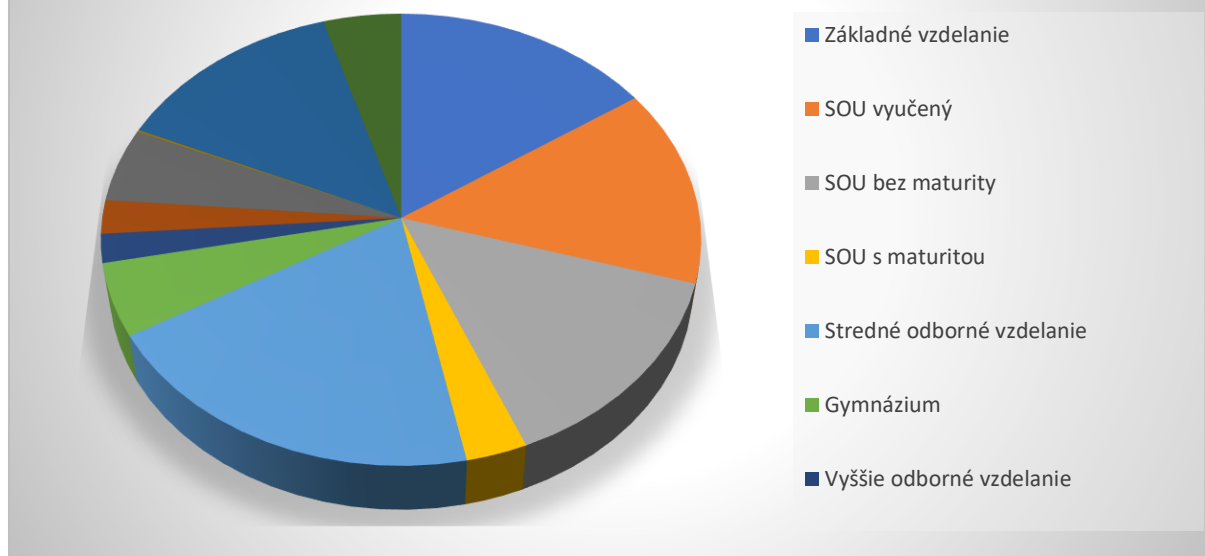
Tabuľka 5 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

NAJVYŠŠIE VZDELANIE	DOSIAHNUTÉ	POČET OBYTATEĽOV	PODIEL V %
Základné vzdelanie		346	15,45
SOU vyučený		317	14,16
SOU bez maturity		317	14,16
SOU s maturitou		68	3,04
Stredné odborné vzdelanie		444	19,83
Gymnázium		116	5,18
Vyššie odborné vzdelanie		46	2,05
Vysokoškolské - 1. stupeň (bakalárske)		54	2,41
Vysokoškolské - 2. stupeň (Mgr., Ing., Dokt.)		118	5,27
Vysokoškolské - 3. stupeň (doktorandské)		3	0,13
bez školské vzdelania		307	13,71
bez udania školského vzdelania		103	4,6

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Jednou zo základných sociálno-ekonomických klasifikácií triedenia obyvateľstva je ekonomická aktivita. Z tohto hľadiska možno obyvateľstvo rozdeliť na ekonomicky aktívne a neaktívne. Medzi demografické ukazovatele zaraďujeme aj zamestnanosť obyvateľstva. Na základe zmapovania zamestnanosti možno posúdiť, koľko obyvateľov v obci je ekonomicky aktívnych, koľko obyvateľov sa nachádza na materskej dovolenke, koľko je dôchodcov, koľko sa nachádza v obci nezamestnaných a pod.. Tabuľka č. 6 znázorňuje ekonomickú aktivitu obyvateľstva v obci.

Tabuľka 6 Ekonomická aktivita

EKONOMICKÁ AKTIVITA	POČET OBYVATEĽOV	PODIEL V %
študent	159	7,11
zamestnanec	727	32,47
podnikateľ/živnostník	6	0,27
materská dovolenka	13	0,58
rodičovská dovolenka	41	1,83
pracujúci dôchodcovia	26	1,16
dôchodca	510	22,78

osoby v domácnosti	16	0,71
nezamestnaný	315	14,07

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra domového a bytového fondu

Väčšina obyvateľov v obci Streda nad Bodrogom býva v tradičných rodinných domoch. Celkový počet trvalo obývaných rodinných domov je 684. Rodinné domy sú v dobrom stave.

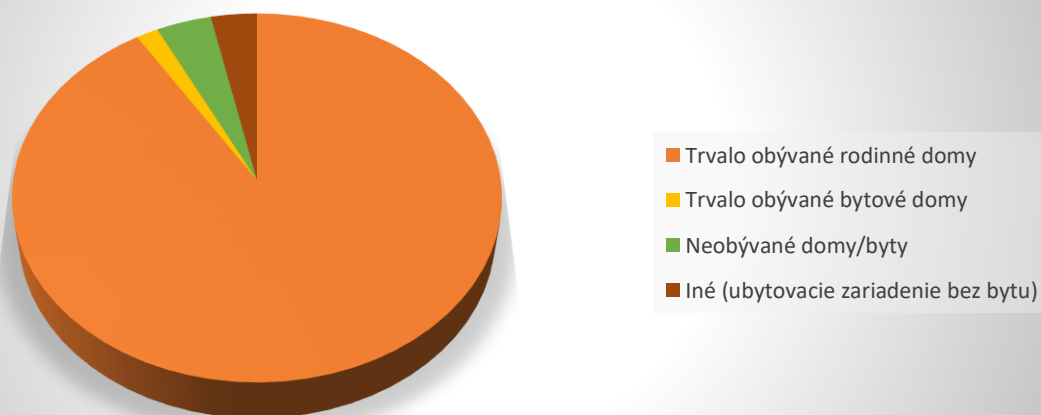
Tabuľka 7 Bytový a domový fond

BYTOVÁ/DOMOVÁ ŠTRUKTÚRA	POČET
trvalo obývané rodinné domy	684
trvalo obývané bytové domy	2
neobývané domy/byty	30
Iné	25
CELKOM	705

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

Štruktúra domového a bytového fondu

Infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia z oblasti administratívy a kultúry, športové zariadenia, školské, zdravotnícke a sociálne zariadenia. Občianska vybavenosť významnou mierou skvalitňuje život obce. Úroveň občianskej vybavenosti je ovplyvňovaná charakterom obce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a návštevníkov, ich potrebami. Nasledujúca tabuľka uvádza občiansku vybavenosť.

Tabuľka 8 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra	ÁNO/ NIE
Obecný úrad	ÁNO
Kultúrny dom	ÁNO
Dom smútku	ÁNO
Cintorín	ÁNO
Kostol	ÁNO
Materská škola	ÁNO
Základná škola	ÁNO
Stredná škola	NIE
Školské ihrisko	ÁNO
Futbalové ihrisko	ÁNO
Detské ihrisko	ÁNO

Športová hala	NIE
Telocvičňa	ÁNO
Kúpalisko (umelé, prírodné)	NIE
Denný stacionár	NIE
Domov sociálnych služieb pre seniorov	ÁNO
Komunitné centrum	NIE
Knižnica	ÁNO
Pošta	ÁNO
Hotely, motely, penzión	ÁNO
Turistické ubytovne	NIE
Pohostinstvo	ÁNO
Obchod, predajne	ÁNO
Hasičská zbrojnica	ÁNO
Zdravotné stredisko	ÁNO
Obecný rozhlas	ÁNO
Kino	NIE

Zdroj: obec, vlastné spracovanie

V rámci administratívnych budov sa v obci nachádza obecný úrad. Predmetná budova je určená pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V rámci kultúrno-spoločenského vyžitia je obyvateľom k dispozícii sála kultúrneho domu. V obci sa organizujú rôzne významné kultúrno - spoločenské podujatia (Deň dôchodcov, Stredanské leto, Deň integrovaných zložiek, Majáles, Deň matiek, Deň knihy, Deň Zeme a pod.). Pravidelne usporadúvanie rôznych spoločenských podujatí pozitívne vplýva na sociálno-kultúrny rozvoj obce a na udržiavanie dobrých medziľudských vzťahov obyvateľov obce. Rozvoj spoločenského života v obci podporujú rôzne podujatia. V obci je zriadená knižnica a to v priestoroch Kultúrneho domu. Okrem obecného úradu funguje v obci pošta a obec má aj hasičskú zbrojnicu, kde pôsobí DHZ Streda nad Bodrogom. Na území obce sa nachádza rímskokatolícky kostol, Kalvínsky kostol, Gréckokatolícky chrám.

Zdravotnícke a sociálne zariadenia

V obci sa nachádza zdravotnícke stredisko a taktiež lekáreň. Obec však nemá zriadené žiadne účelové zariadenia sociálnej starostlivosti ako napr. denný stacionár, ktorých rozvoj je podmienený blízkosťou okresného mesta či iných miest, veľkosťou obce a počtom obyvateľom.

Sociálne služby vyhľadávajú obyvatelia (najmä seniory) v okresnom meste. Obec však disponuje domovom dôchodcov (dom sociálnych služieb pre seniorov). Domov dôchodcov je umiestnený v ranogotickom kaštieli z 19. storočia, ktorý bol na účely poskytovania sociálnych služieb prispôbený rekonštrukciou v rokoch 1992 – 1993. Budova DD je zložená z viacerých objektov, ktoré tvoria spolu súvislý celok. Sú nimi pôvodná budova, prístavba a rekonštruovaná časť. Počet izieb je 16, konkrétne 2 x jednoposteľové, 4 x dvojposteľové, 10 x trojposteľové.

Školské zariadenia

Na území obce sa nachádzajú vzdelávacie inštitúcie (materská škola, základná škola). Materská škola so školskou kuchyňou a jedálňou poskytuje celodennú výchovnú starostlivosť deťom vo veku od troch do šesť rokov. Školopovinné deti navštevujú miestnu základnú školu (1. – 9. ročník). Škola je plnoorganizovaná, ktorej cieľom a úlohou je výchova a vzdelávanie detí s materinským jazykom maďarským nielen žijúcich v obci Streda nad Bodrogom ale aj žijúcich v okolitých obciach. Vyučovanie v maďarskom jazyku sa začalo po druhej svetovej vojne v 50-tych rokoch, čím sa stala centrom vzdelávania a kultúry v maďarskom jazyku. V súčasnosti je potrebné našu úlohu plniť s väčšou intenzitou, vyhovieť tak výzvam dnešnej doby. Iné druhy školských zariadení sa na území obce nenachádzajú. Pedagógovia a žiaci majú možnosť vykonávať svoju každodennú prácu v modernej škole, vyhovujúcej technickej úrovni 21. storočia. Táto činnosť prebieha v moderne zariadených triedach. V dvoch budovách prebieha vyučovanie v desiatich triedach, pričom sú k dispozícii aj odborné učebne. Triedy sú priestrané, svetlé a sú vybavené interaktívnou tabuľou. Škola má k dispozícii dve telocvične so športovým náradím. Takto sú zabezpečené výborné podmienky pre úspešnú prácu, ktorej výsledkom môžu byť sebavedomie, dostatočne vzdelaní žiaci pripravení pre ďalšie štúdium na stredných školách, ako aj pre nastávajúci život dospelého človeka. Študenti stredných škôl tieto navštevujú v sídle okresu resp. v iných mestách kraja (Kráľovský Chlmec, Čierna nad Tisou, Trebišov a pod.).

Športové zariadenia

Možnosti pre športové aktivity v obci sú čiastočne obmedzené. V rámci športového vyžitia majú obyvatelia a deti v základnej a materskej škole k dispozícii školskú telocvičňu. V rámci športového vyžitia majú obyvatelia obce možnosť využívať aj futbalové ihrisko, kde pôsobí futbalový klub FK TJ ŠM Streda nad Bodrogom. V obci však absentuje multifunkčný športový areál, ktorý by poskytoval priestor pre rôzne športové aktivity pre obyvateľov obce.

Služby

Z hľadiska obchodných služieb sú v obci dostupné základné služby, ako napríklad predajňa potravín a pohostinstvo. V obci sa nachádza aj penzión s ubytovacou kapacitou 20 lôžok.

Potenciál rozvoja cestovného ruchu

V katastrálnom území obce Streda nad Bodrogom sa nachádzajú kultúrne pamiatky, konkrétne:

- **Serdaheliovský kaštieľ**, dvojpodlažná renesančno-baroková stavba na pôdoryse písmena L s centrálnou umiestnenou vežou z obdobia okolo roku 1700. Kaštieľ nechal vybudovať Ladislav Vécei. Stojí na mieste staršieho hradu zbúraného v roku 1670. Prestavbou prešiel na konci 19. storočia. V interiéri sa zachovali v niektorých miestnostiach renesančné klenby. Fasády kaštieľa sú lemované nárožným kvádrovaním. Okná majú profilované šambrány. Veža je ukončená zvonovitou helmicou s laternou. V súčasnosti tu sídli obecný úrad. Západne od kaštieľa sa nachádza historický park.

- **Gréckokatolícky chrám sv. Michala archanjela**, postavený začiatkom 19. stor. v barokovo-klasicistickom slohu podľa vzoru tereziánskych stavieb.

- **Rímskokatolícky kostol Karmelskej Panny Márie**. Prvá zmienka je z r. 1329. Jednolod'ový románsky kostol z prvej polovice 13. storočia. Na južnej strane lode je zachovaný románsky portál. Barokovo-klasicistická veža je ukončená vysokou ihlanovou strechou. Pod kostolom sa nachádza krypta rodu Vécseyovcov.

- **Reformovaný kostol**, jednolod'ová neskoroklasicistická stavba s polygonálnym záverom a vežou tvoriacou súčasť jej hmoty z roku 1844. Úpravami prešiel v rokoch 1900 1949 a 1953. Veža členená lizénami, ukončená korunnou rímou s terčíkom a ihlancovou helmicou, bola pristavená v roku 1900.

- **Orosovský kaštieľ**, dvojpodlažná pôvodne baroková stavba z prvej polovice 18. storočia. Úpravami prešiel na konci 19. storočia a v roku 1942. V interiéri sa nachádzajú miestnosti zaklenuté pruskými klenbami a českými plackami.[8] Fasády kaštieľa sú po poslednej úprave hladké. V súčasnosti je tu domov dôchodcov (dom sociálnych služieb pre seniorov).

- V obci stála aj **židovská synagóga** postavená začiatkom 20. storočia. Po roku 1945 bola opustená a v roku 1965 zbúraná.

- **Pomníky** - V malom parčíku pri Hlavnej ceste sa nachádza pamätník obetiam I. svetovej vojny a pripojenia obce k Maďarsku 6. novembra 1938, Pamätník 41 obetiam II. svetovej vojny bol postavený v roku 1990. V areáli „Sila“ sa nachádza socha sediacej ženy od akad. sochárky Kláry Patakyovej.

Obec je zaujímavá aj z turistického hľadiska nakoľko sa tu nachádza Národná prírodná rezervácia Tajba a chránená Krajinná oblasť Latorica. V okolí obce v Národnej prírodnej rezervácii Tajba žijú korytnačky bahenné. Národná prírodná rezervácia Tajba je mŕtve rameno Bodrogu v katastrálnom území obce Streda nad Bodrogom vo výmere 27,36 ha. Predstavuje ukážku dnes už vzácných pozostatkov močiarnych spoločenstiev na území Medzibodrožia. Vyskytuje sa tu pravidelne rozmnožujúca, kriticky ohrozená (vedená v Červenej knihe) korytnačka močiarna a vodné vtáctvo. Spoločnosť pre ochranu vtáctva registruje v obci tri bocianie hniezda na vysokom komíne ústredného kúrenia, na stĺpe elektrického vedenia Okružná č. 6, na podložke na stĺpe el. vedenia pri gréckokatolíckej fare. Lokalita „Tarbucka“ – andezitový kopec Tarbucka s jedinou lokalitou klinčeka neskorého (*Dianthus serotinus*) v oblasti Východoslovenskej nížiny. Zaujímavé je aj chránené biologické nálezisko Tarbucké piesky, ktoré predstavuje neporušenú pieskovú dunu v údolí kopca Tarbucka. Viasu sa na ňu osobitné druhy rastlín, napr. endemit východoslovenských pieskov kostrava Margittaiova, skorocel indický, kochia vlnokvetá, klinček neskorý a iné.

Rozhľadňa

Pri mŕtvom ramene Bodrogu sa nachádza vynovená vyhliadková veža z ktorej je možné pozorovať kolóniu vtáctva v ich prirodzenom prostredí. Rozhľadňu určenú na pozorovanie vtáctva vybudovala Slovenská ornitologická spoločnosť/ BirdLife/ zrekonštruovali ju pri mŕtvom ramene Bodrogu z ktorej môžu turisti a návštevníci pozorovať vodné vtáctvo a živočíchy žijúce v tejto oblasti. Na veži je umiestnená informačná a orientačná tabuľa s mapou.

Cykloturizmus

Pre cykloturistov sú k dispozícii cyklistické trasy smerom do Maďarska Pácin a Karos.

Plavba po Bodrogu

Plavba po rieke Bodrog, ktorá preteká obcou patrí medzi nezabudnuteľné fakultatívne výlety loďou vo Vinohradníckej oblasti Tokaj. Plavba začína v lodnom prístave za obcou Viničky a preplaviť je možné až do susedného Maďarska, a to či už do bližšieho mestečka Sárospatak s možnosťou návštevy miestneho hradu, alebo až do mestečka Tokaj, kde rieka Bodrog zaniká

sútokom rieky Tisy. Súčasťou plavby je slovný výklad o zaujímavostiach rieky Bodrog, flóre a faune v chránených lokalitách a krásne prírodne scenérie toku rieky. Na lodi je možná ochutnávka tokajských vín a pohostenie.

Technická infraštruktúra

Nasledujúca tabuľka uvádza technickú infraštruktúru v obci.

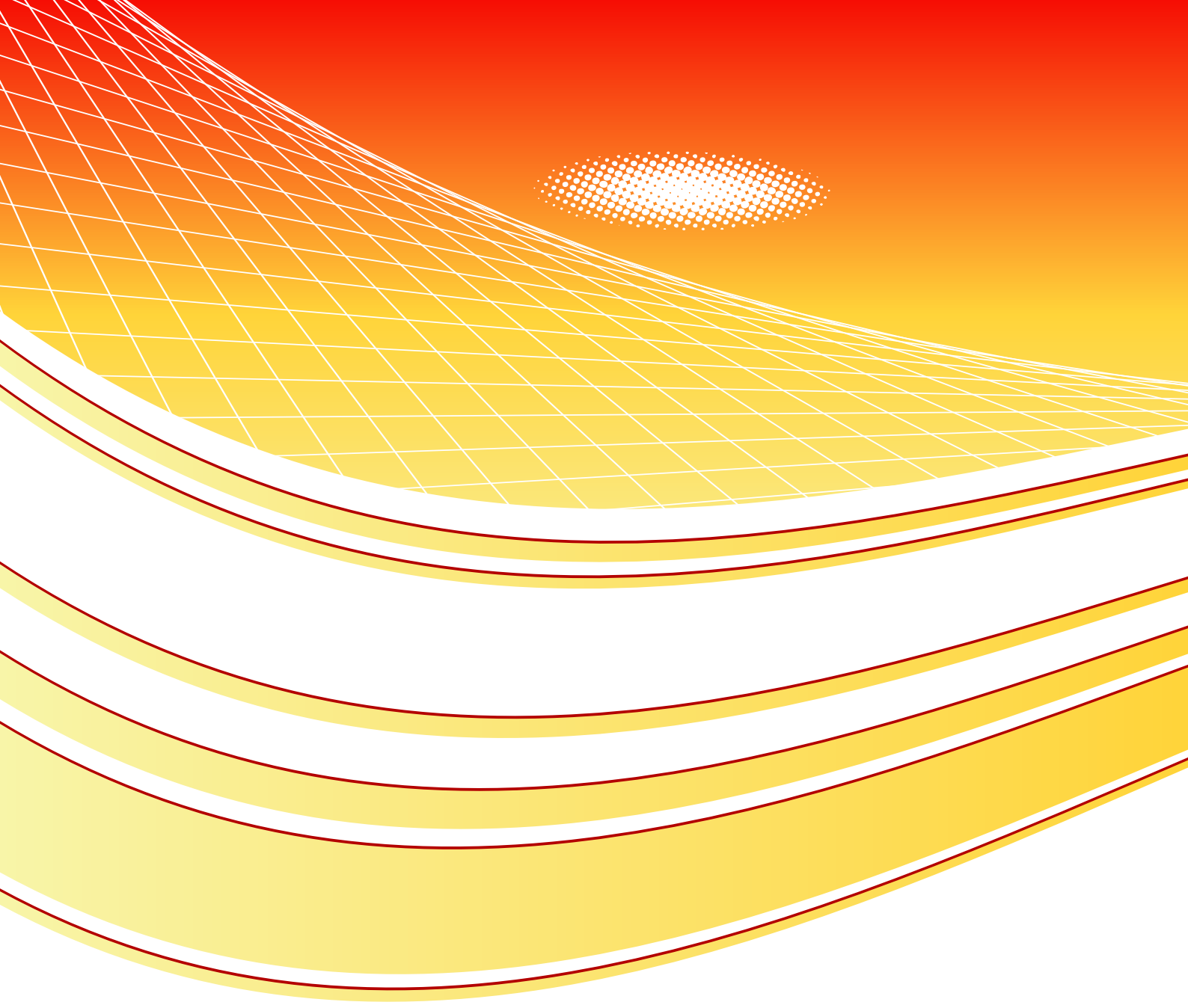
Technická infraštruktúra, občianska a dopravná infraštruktúra	Stav
Miestne komunikácie	Stav miestnych komunikácií je dobrý, avšak niektoré úseky je potrebné zrekonštruovať a dobudovať.
Chodníky	Stav chodníkov je nevyhovujúci.
Železničná stanica	V obci sa nachádza železničná stanica.
Autobusová zástavka	V obci sa nachádza 11 autobusových zastávok.
Vodovod	Obec má vybudovaný vodovod.
Kanalizácia	V obci nie je vybudovaná kanalizácia.
Čistička odpadových vôd	V obci nie je vybudovaná ČOV.
Rozvod plynu	Obec je plynofikovaná.
Zásobovanie teplom	Zdroje a zariadenia na výrobu tepla väčšieho rozsahu sa v obci nenachádzajú. Zásobovanie teplom v obci je riešené po jednotlivých objektoch samostatne.
El. vedenie	Obec je zásobovaná elektrickou energiou z distribučných trafostaníc.
Verejné osvetlenie	Stav verejného osvetlenia je výborný, obec využíva LED technológiu na 80 %.
Pokrytie mobilných operátorov	Vyhovujúci stav.
Optická sieť na pripojenie internetu	Obec nedisponuje optickou sieťou.
Forma pripojenia na Internet (modem, ADSL..)	ADSL
Odvoz odpadov	Áno, zabezpečuje odpadová spoločnosť.

Likvidácia odpadov	Áno, zabezpečuje odpadová spoločnosť.
Separovaný zber	Áno, zabezpečuje odpadová spoločnosť.
Čierne skládky (ich počet, vymenujte lokality)	V obci sa nachádzajú 1 čierna skládka, konkrétne na miestach osada, stanica, pri čističke odpadových vôd.
Zberný dvor	Obec nedisponuje zberným dvorom.

Odpadové hospodárstvo

Na území obce vzniká hlavne komunálny odpad a biologický odpad z domácností, z verejných priestranstiev. Obec zabezpečuje separovanie odpadu v hlavných komoditách papier, sklo, plast, ale aj v ďalších komoditách v súlade s aktuálnou legislatívou. Odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu pravidelne zabezpečuje spoločnosť Fúra s. r. o.. V obci sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad ani zberný dvor. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik nelegálnych skládok, nakoľko časti obyvateľstva ešte stále chýba dostatočné uvedomenie. Obec dbá na to, aby sa v jej katastri nevyskytli žiadne environmentálne záťaž.

Obecný úrad Streda nad Bodrogom
Hlavná 174/391
076 31 Streda nad Bodrogom
www.stredanadbodrogom.sk